ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 18ης Ιανουαρίου 2005 *

Στην υπόθεση Τ-141/01,

Entorn, Societat Limitada Enginyeria i Serveis, με έδρα τη Βαρκελώνη (Ισπανία), εκπροσωπούμενη από τους M. Belard-Kopke Marques-Pinto και C. Viñas Llebot, δικηγόρους, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από την S. Pardo και τον L. Visaggio, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

με αντικείμενο την ακύρωση της αποφάσεως C(1999) 534 της Επιτροπής, της 4ης Μαρτίου 1999, για την κατάργηση της χρηματοδοτικής συνδρομής του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), Τμήμα Προσανατολισμού, που χορηγήθηκε αρχικώς στην προσφεύγουσα με την απόφαση C(93) 3394, της 26ης Νοεμβρίου 1993, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 4256/88 του

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1988, για διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 2052/88 σχετικά με το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα Προσανατολισμού (ΕΕ L 374, σ. 25), για τη χρηματοδότηση ενός σχεδίου επιδείξεως σχετικά με την καθιέρωση νέων τεχνικών καλλιέργειας στην παραγωγή σουμακίου (σχέδιο αριθ. 93.ES.06.030),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους N. J. Forwood, πρόεδρο, J. Pirrung και W. H. Meij, δικαστές, γραμματέας: J. Palacio González, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 14ης Ιανουαρίου 2004,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Κανονιστικό πλαίσιο

1 Προκειμένου να ενισχυθεί η οικονομική και κοινωνική συνοχή κατά την έννοια του άρθρου 158 ΕΚ, με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2052/88 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1988, για την αποστολή των διαρθρωτικών ταμείων, την αποτελεσματικότητά τους και τον συντονισμό των παρεμβάσεών τους μεταξύ τους, καθώς και με τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των άλλων υφιστάμενων

χρηματοδοτικών οργάνων (ΕΕ L 185, σ. 9), ανατέθηκε ως αποστολή στα διαρθρωτικά ταμεία η προώθηση της αναπτύξεως και της διαρθρωτικής προσαρμογής των περιφερειών των οποίων η ανάπτυξη παρουσιάζει καθυστέρηση, καθώς και η επιτάχυνση της προσαρμογής των γεωργικών διαρθρώσεων και η προώθηση της ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών με την προοπτική της αναμόρφωσης της κοινής γεωργικής πολιτικής (άρθρο 1, παράγραφος 1, και παράγραφος 5, στοιχεία α' και β'). Ο κανονισμός αυτός τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2081/93 του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1993 (ΕΕ L 193, σ. 5).

2 Το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο ε', του κανονισμού 2052/88, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2081/93, ορίζει ότι η χρηματοδοτική παρέμβαση των διαρθρωτικών ταμείων μπορεί να λάβει χώρα, μεταξύ άλλων, υπό τη μορφή ενισχύσεως σε τεχνική βοήθεια, συμπεριλαμβανομένων των προπαρασκευαστικών μέτρων, των μέτρων εκτιμήσεως, παρακολουθήσεως και αξιολογήσεως των ενεργειών, καθώς και των πρότυπων σχεδίων και των σχεδίων επιδείξεως.

3 Στις 19 Δεκεμβρίου 1988, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 4256/88 για διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού 2052/88, σχετικά με το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), τμήμα Προσανατολισμού (ΕΕ L 374, σ. 25). Ο κανονισμός αυτός τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2085/93 του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1993 (ΕΕ L 193, σ. 44).

4 Το άρθρο 8 του κανονισμού 4256/88, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2085/93, ορίζει ότι, κατά την εκπλήρωση της αποστολής του, το ΕΓΤΠΕ μπορεί να χρηματοδοτεί, εντός του ορίου του 1 % των ετήσιων κονδυλίων του, μεταξύ άλλων, «την υλοποίηση προτύπων σχεδίων σχετικά με την προσαρμογή των γεωργικών και δασοκομικών διαρθρώσεων και την προώθηση της αγροτικής ανάπτυξης» (δεύτερη περίπτωση) και «την υλοποίηση σχεδίων επίδειξης, συμπεριλαμβανομένων των σχεδίων που αφορούν την ανάπτυξη και την αξιοποίηση των δασών, καθώς και των σχεδίων που αφορούν την μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων που προορίζονται να δείξουν τις πραγματικές δυνατότητες των συστημάτων, μεθόδων και τεχνικών παραγωγής και διαχείρισης, που ανταποκρίνονται στους στόχους της κοινής γεωργικής πολιτικής» (τρίτη περίπτωση).

5 Στις 19 Δεκεμβρίου 1988, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 4253/88, για τις διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού 2052/88, όσον αφορά τον συντονισμό των παρεμβάσεων των διαφόρων διαρθρωτικών ταμείων μεταξύ τους καθώς και με τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των λοιπών υφιστάμενων χρηματοδοτικών οργάνων (ΕΕ L 374, σ. 1). Ο κανονισμός αυτός τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2082/93 του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1993 (ΕΕ L 193, σ. 20).

6 Το άρθρο 24 του κανονισμού 4253/88, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2082/93, προβλέπει τα εξής ως προς τη μείωση, την αναστολή και την ακύρωση της συνδρομής:

«1. Αν η υλοποίηση δράσης ή μέτρου δεν φαίνεται να δικαιολογεί ούτε τμήμα ούτε το σύνολο της χρηματοδοτικής συνδρομής που έχει χορηγηθεί, η Επιτροπή προβαίνει σε κατάλληλη εξέταση της περίπτωσης στα πλαίσια της εταιρικής σχέσης, ζητώντας ιδίως από το κράτος μέλος ή τις λοιπές αρμόδιες αρχές που αυτό ορίζει για την υλοποίηση της δράσης, να της υποβάλουν παρατηρήσεις εντός τακτής προθεσμίας.

2. Μετά την εξέταση αυτή, η Επιτροπή μπορεί να μειώσει ή αναστείλει τη συνδρομή για την εν λόγω δράση ή σχετικό μέτρο αν από την εξέταση επιβεβαιωθεί ότι υπάρχει παρατυπία ή σημαντική αλλαγή της φύσης η των συνθηκών υλοποίησης της δράσης ή του μέτρου, για την οποία δεν ζητήθηκε η έγκριση της Επιτροπής.

3. Κάθε ποσό το οποίο αποτελεί αντικείμενο απαίτησης ως αχρεωστήτως καταβληθέν πρέπει να επιστρέφεται στην Επιτροπή. Τα ποσά τα οποία δεν επιστρέφονται, προσαυξάνονται με τόκους υπερημερίας βάσει των διατάξεων του δημοσιονομικού κανονισμού και των διαδικασιών που θα εγκριθούν από την Επιτροπή, σύμφωνα με τις διαδικασίες του τίτλου VIII.»

Το ιστορικό

Προσφεύγουσα εταιρία

7 Η προσφεύγουσα εταιρία, Entorn, Societat Limitada Enginyeria i Serveis, ιδρύθηκε στη Βαρκελώνη στις 4 Ιουνίου 1993.

8 Μεταξύ των εταίρων της περιλαμβάνονται η εταιρία Compañia de Estudios y Servicios para el Medio Ambiente Codema, SA, ο Α και δύο άλλα φυσικά πρόσωπα. Η εταιρία Codema εξαγόρασε, αργότερα, τα εταιρικά μερίδια των δύο αυτών εταίρων. Κατά την ίδρυση της εταιρίας, ο Α διορίσθηκε πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος, ενώ του ανατέθηκαν, για μια πενταετία, όλα τα διοικητικά καθήκοντα των οποίων η ανάθεση επιτρέπεται από τον νόμο. Στις 29 Μαΐου 1998, ο Α εξελέγη εκ νέου πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου για πέντε ακόμη έτη. Τα καθήκοντά του έληξαν στις 31 Ιουλίου 2001.

9 Ως έδρα της εταιρίας αρχικώς ορίσθηκε η Βαρκελώνη και, συγκεκριμένα, στη διεύθυνση Calle Juan Güell αριθ. 152, ημιώροφος. Το 1996, η έδρα της εταιρίας μεταφέρθηκε στην Calle Galileu αριθ. 303, πρώτος όροφος, συγκρότημα Α, και το 1999 στην Calle Guitard αριθ. 45, πέμπτος όροφος, στη Βαρκελώνη. Επί του παρόντος, η έδρα της εταιρίας βρίσκεται στην τελευταία αυτή διεύθυνση.

Άλλοι φορείς Entorn

10 Στις 22 Δεκεμβρίου 1993, ο Β ίδρυσε στη νήσο Guernesey την εταιρία offshore Entorn Trading Ltd. Η εταιρία αυτή έχει ως έδρα το Δουβλίνο.

11 Η Entorn Trading παρέσχε στον C εξουσιοδότηση. Βάσει αυτής της εξουσιοδοτήσεως, ο C ίδρυσε στις 5 Ιουλίου 1994 υποκατάστημα στην Ισπανία, με την επωνυμία Entorn SL-Sucursal en España (στο εξής: Entorn Sucursal). Μόνιμος εκπρόσωπος της Entorn Sucursal ήταν ο C. Η Entorn Sucursal είχε ως έδρα της την επιχείρηση MB Consultores y Auditores, Plaza Ruiz de Alda, 4, έβδομος όροφος, συγκρότημα Α, στη Σεβίλλη. Το 1996, η έδρα της Entorn Sucursal μεταφέρθηκε, κατόπιν εντολής του Β, στην Τενερίφη, όπου, όπως προκύπτει, η εν λόγω εταιρία εν συνεχεία λύθηκε.

Αίτηση και χορήγηση της κοινοτικής συνδρομής

12 Η διαλαμβανόμενη στην προσβαλλόμενη απόφαση κοινοτική συνδρομή χορηγήθηκε για σχέδιο που φέρει τον τίτλο «Σχέδιο επιδείξεως παραγωγής σουμακίου με χρήση νέων μεθόδων καλλιέργειας» (στο εξής: σχέδιο). Το σουμάκιο είναι ένα χαρακτηριστικό φυτό της μεσογειακής χλωρίδας, από τα φύλλα του οποίου εξάγεται, κατόπιν αποξηράνσεως και κονιοποιήσεως, η τανίνη, μια ουσία που χρησιμοποιείται στη βυρσοδεψία. Το εν λόγω σχέδιο επιδείξεως καταρτίστηκε από τον Β, ο οποίος, στο τέλος του 1992, επικοινώνησε με τον Α προκειμένου να του ανακοινώσει την πρόθεση του να υλοποιήσει το σχέδιο αυτό στην Ισπανία. Κατόπιν αιτήματός του, ο Β επικοινώνησε, μέσω του Α, με τον C, κάτοικο Σεβίλλης, προϊστάμενο του τμήματος προγραμματισμού της υπηρεσίας έρευνας της Junta Ανδαλουσίας, ο οποίος ανέλαβε επίσης την τεχνική εκτέλεση του σχεδίου και μετέσχε στην ίδρυση της Entorn Sucursal.

13 Στις 12 Ιουλίου 1993, απεστάλη στη Γενική Διεύθυνση Γεωργίας της Επιτροπής, υπόψη του υπαλλήλου της D, έγγραφο με την εταιρική επωνυμία «Entorn SL», το οποίο μνημόνευε τη διεύθυνση της προσφεύγουσας. Με το έγγραφο αυτό εκφράζεται το ενδιαφέρον της προσφεύγουσας για την υποβολή του σχεδίου στο πλαίσιο του άρθρου 8 του κανονισμού 4256/88 και ζητείται η διαβίβαση του υποδείγματος παρουσιάσεως για τη σύνταξη σχετικής αιτήσεως. Το έγγραφο φέρει την υπογραφή «A. López Gargallo», προσώπου που, κατά τους ισχυρισμούς του Α, του είναι άγνωστο και του οποίου η ύπαρξη δεν μπόρεσε να αποδειχθεί.

14 Στις 14 Σεπτεμβρίου 1993, υποβλήθηκε στην Επιτροπή αίτηση για τη χορήγηση χρηματοδοτικής συνδρομής. Η αίτηση συνοδευόταν από έγγραφο το οποίο έφερε την ίδια επωνυμία με αυτήν του εγγράφου της 12ης Ιουλίου 1993 και υπογραφή δυσανάγνωστη. Στις 22 Σεπτεμβρίου 1993, υποβλήθηκε στην Επιτροπή νέα μορφή της αιτήσεως χορηγήσεως χρηματοδοτικής συνδρομής, για τον λόγο ότι, στις 14 Σεπτεμβρίου 1993, είχε αποσταλεί εκ παραδρομής μη οριστικό σχέδιο. Το συνοδευτικό έγγραφο έφερε ομοίως τον ίδιο λογότυπο και την υπογραφή «A. López Gargallo». Με υπογεγραμμένη από τον Α τηλεομοιοτυπία της 25ης Οκτωβρίου 1993, κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή τα στοιχεία τραπεζικού λογαριασμού της προσφεύγουσας.

15 Με την απόφαση C(93) 3394, της 26ης Νοεμβρίου 1993 (στο εξής: απόφαση περί χορηγήσεως), που εκδόθηκε δυνάμει του άρθρου 8 του κανονισμού 4256/88 του Συμβουλίου, η Επιτροπή χορήγησε στην προσφεύγουσα χρηματοδοτική συνδρομή για το σχέδιο αριθ. 93.ES.06.030. Το συνολικό κόστος του σχεδίου ανερχόταν σε 1 381 132 ECU και το ύψος της κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής είχε καθοριστεί στο ανώτατο ποσό των 1 035 849 ECU.

Εξέλιξη του σχεδίου

16 Με έγγραφο της 30ής Νοεμβρίου 1993, κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή νέα διεύθυνση της «Entorn SL» (στο Albacete της Ισπανίας) και νέα στοιχεία τραπεζικού λογαριασμού (λογαριασμός στην Banca nazionale del lavoro της Μαδρίτης). Το έγγραφο αυτό έφερε τον λογότυπο της «Entorn SL» και νέα διεύθυνση. Το εν λόγω έγγραφο έφερε εκ νέου την υπογραφή «A. López Gargallo».

17 Με έγγραφο της 29ης Μαρτίου 1994, υπογεγραμμένο επ' ονόματι του Α από πρόσωπο του οποίου η υπογραφή είναι δυσανάγνωστη, η Επιτροπή ενημερώθηκε ότι, στο πλαίσιο του σχεδίου, η «Entorn SL» είχε οργανώσει «γραφείο ειδικά για αυτόν τον σκοπό, το οποίο θα καθίστατο η επιχειρησιακή της έδρα», στις εγκαταστάσεις της επιχειρήσεως MB Consultores y Auditores, στη Σεβίλλη (Ισπανία). Με το έγγραφο αυτό ο C και ο Α παρουσιάζονταν ως τεχνικός υπεύθυνος και ως υπεύθυνος του σχεδίου, αντιστοίχως.

18 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί τη συμμετοχή του Α στο σχέδιο ως υπευθύνου του σχεδίου και ως διαχειριστή της. Η προσφεύγουσα αναγνωρίζει, αντιθέτως, ότι ο Α μετέσχε στο σχέδιο ως τεχνικός σύμβουλος, ενεργώντας για λογαριασμό της εταιρίας Codema και ότι η εταιρία Codema είχε χρεώσει την Entorn Sucursal με περίπου 2,25 εκατομμύρια ισπανικές πεσέτες (ESP) για τις υπηρεσίες του Α και τα σχετικά οδοιπορικά.

19 Ο Α δεν προέβη σε καμία νομικής φύσεως ενέργεια όσον αφορά την ομοιότητα μεταξύ της εταιρικής επωνυμίας της Entorn Sucursal και της αιτούσας.

20 Σύμφωνα με τις διατάξεις του παραρτήματος 2 της αποφάσεως περί χορηγήσεως, καταβλήθηκαν δύο προκαταβολές συνολικού ύψους 725 094 ECU. Η πρώτη προκαταβολή, ύψους 414 340 ECU, κατατέθηκε, στις 20 Ιανουαρίου 1994, στον τραπεζικό λογαριασμό που μνημονεύεται στο έγγραφο της 30ης Νοεμβρίου 1993. Η κατάθεση της δεύτερης προκαταβολής κοινοποιήθηκε με τηλεομοιοτυπία της 25ης Αυγούστου 1995, που απεστάλη στη διεύθυνση της «Entorn SL» στο Albacete. Η προκαταβολή αυτή, ύψους 310 755 ECU, κατατέθηκε σε λογαριασμό στην τράπεζα Caixa της Μαδρίτης, δικαιούχος του οποίου ήταν η «Entorn Trading Ltd Entorn SL». Ο αριθμός του λογαριασμού αυτού είχε διαβιβασθεί στην Επιτροπή με τηλεομοιοτυπία της 14ης Ιουλίου 1995, το οποίο, μολονότι απεστάλη εκ μέρους της εταιρίας MB Consultores y Auditores, έφερε υπογραφή που δεν αντιστοιχούσε σε υπογραφή κανενός εκ των υπαλλήλων αυτής της εταιρίας.

Διοικητική διαδικασία και προσβαλλόμενη απόφαση

21 Στις 10 Ιουλίου 1997, η Επιτροπή απηύθυνε έγγραφο στην «Entorn SL», στη Σεβίλλη, με το οποίο την ενημέρωσε ότι οι υπηρεσίες της είχαν αρχίσει τεχνικό και λογιστικό έλεγχο χρηματοδοτικών συνδρομών που είχε χορηγήσει η Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 8 του κανονισμού 4256/88. Οι έλεγχοι διενεργήθηκαν στον τόπο εκτελέσεως του σχεδίου στη Σεβίλλη, στις 24 και 25 Ιουλίου 1997, παρουσία των Α και C.

22 Κατόπιν των ελέγχων που διενεργήθηκαν τον Ιούλιο του 1997, η Επιτροπή απηύθυνε στην «Entorn (Sumac)» έγγραφο με ημερομηνία 3 Απριλίου 1998, το οποίο απεστάλη στη διεύθυνση της MB Consultores y Auditores στη Σεβίλλη. Με το έγγραφο αυτό, η Επιτροπή επισήμανε την ύπαρξη περιστατικών που μπορούσαν να συνιστούν παρατυπίες και ανακοίνωσε την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία του σημείου 10 του παραρτήματος 2 της αποφάσεως περί χορηγήσεως και του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88. Η «Entorn (Sumac)» ενημερώθηκε επίσης ότι θα μπορούσε να ζητηθεί η επιστροφή των μέχρι τότε χορηγηθέντων ποσών. Τέλος, η εν λόγω εταιρία κλήθηκε να προσκομίσει, εντός προθεσμίας έξι εβδομάδων, αποδείξεις περί της εκπληρώσεως των υποχρεώσεων που απέρρεαν από την απόφαση περί χορηγήσεως. Η Επιτροπή έλαβε απάντηση με έγγραφο της 24ης Μαΐου 1998, το οποίο είχε αποσταλεί από τη Σεβίλλη και ήταν υπογεγραμμένο από τον C.

23 Στις 4 Μαρτίου 1999 η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), με την οποία διέταξε την κατάργηση της εν λόγω χρηματοδοτικής συνδρομής και την απόδοση, εκ μέρους της προσφεύγουσας και, ενδεχομένως, των νομικώς υπεύθυνων για τα χρέη της προσώπων, των ήδη χορηγηθεισών προκαταβολών εντός 60 ημερών από την κοινοποίηση της αποφάσεως. Η προσβαλλόμενη απόφαση περιλαμβάνει το ακόλουθο κείμενο:

«1) Η αίτηση συνδρομής υποβλήθηκε από την εταιρία Entorn SL, με έδρα τη Βαρκελώνη. Η κοινοτική συνδρομή χορηγήθηκε σ' αυτή την εταιρία. Στο μεταξύ ιδρύθηκε στο Δουβλίνο εταιρία με την επωνυμία Entorn Trading Ltd, κατόπιν δε αιτήσεως του [Β], ιδρύθηκε στη Σεβίλλη υποκατάστημα της εταιρίας αυτής με την επωνυμία Entorn SL. Όλα τα χρηματικά ποσά που χορήγησε η Επιτροπή στο πλαίσιο του σχεδίου καταβλήθηκαν στην εταιρία αυτή. Η πράξη αυτή παρουσιάστηκε στην Επιτροπή ως απλή αλλαγή διευθύνσεως της δικαιούχου εταιρίας, ενώ στην πράξη πρόκειται για μεταβολή του προσώπου του δικαιούχου του σχεδίου χωρίς την έγκριση της Επιτροπής.

2) Κατά τον ως άνω έλεγχο στην έδρα που γνωστοποίησε η δικαιούχος, διαπιστώθηκε ότι η έδρα αυτή ανήκει στην εταιρία MB Consultores y Auditores. Οι επιθεωρητές δεν μπόρεσαν να συμβουλευθούν κανένα δικαιο-

λογητικό, διοικητικό ή λογιστικό στοιχείο σχετικό με το σχέδιο, ενώ το παράρτημα [2, παράγραφοι] 5 και 6, της αποφάσεως περί χορηγήσεως προβλέπει ότι όλα τα σχετικά με το σχέδιο έγγραφα πρέπει να βρίσκονται στη διάθεση των υπηρεσιών της Επιτροπής στην έδρα της εταιρίας· εξάλλου, κατά τον ίδιο έλεγχο, οι επιθεωρητές διαπίστωσαν ότι οι υπογραφές διαφόρων εγγράφων που είχαν υποβληθεί στην Επιτροπή στο πλαίσιο του σχεδίου είχαν πλαστογραφηθεί και ότι δεν είχε χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο του σχεδίου κανένας από τους εξοπλισμούς, η φωτογραφία των οποίων περιέχεται στο τεχνικό παράρτημα της τελικής εκθέσεως.

3) Τέλος, όπως προκύπτει από την ανάγνωση αντιγράφου του ισολογισμού που υποβλήθηκε στο Ισπανικό Υπουργείο Οικονομικών με τη φορολογική δήλωση της εταιρίας Entorn SL, το κόστος του σχεδίου ανέρχεται περίπου 23 000 000 [ισπανικές πεσέτες (ESP)], ενώ το συνολικό δηλωθέν κόστος είναι 233 623 004 [ESP]·

εκτιμώντας ότι, υπ' αυτές τις συνθήκες, επιβάλλεται η κατάργηση της χρηματοδοτικής συνδρομής και, σύμφωνα με το άρθρο 24, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 4253/88 του Συμβουλίου, η ανάκτηση των ποσών που έχουν έως σήμερα καταβληθεί για το σχέδιο·

εκτιμώντας ότι, σύμφωνα με το εθνικό εφαρμοστέο στις εταιρίες δίκαιο, οι εταίροι ορισμένων εταιριών ευθύνονται για τα χρέη των εταιριών αυτών·

[...]

εκδίδει την ακόλουθη απόφαση:

Άρθρο 1

Η χρηματοδοτική συνδρομή του ΕΓΤΠΕ, τμήμα "Προσανατολισμού", για το ανώτατο ποσό των 1 035 849 [ECU], η οποία χορηγήθηκε στην εταιρία Entorn SL με την απόφαση C(93) 3394 της Επιτροπής, για το σχέδιο αριθ. 93.ES.06.030, με το τίτλο «Σχέδιο επιδείξεως της καλλιέργειας σουμακίου με νέες γεωργικές μεθόδους ακυρώνεται.

Άρθρο 2

Η εταιρία Entorn SL καθώς και τα φυσικά πρόσωπα που ενδεχομένως ευθύνονται κατά νόμο για τις οφειλές της υποχρεούνται να επιστρέψουν το ποσό των 725 094 [ευρώ] [...]»

24 Η απόφαση αυτή, η οποία απευθυνόταν και στο Βασίλειο της Ισπανίας, επιδόθηκε στην προσφεύγουσα, στη διεύθυνσή της στη Βαρκελώνη, στις 10 Απριλίου 2001, αφού απέβη άκαρπη η προσπάθεια επιδόσεως στη διεύθυνσή της στη Σεβίλλη.

25 Εξάλλου, η Επιτροπή διαβίβασε στην ισπανική εισαγγελική αρχή τον φάκελο του σχεδίου Sumac, καθώς και τους φακέλους δύο άλλων σχεδίων στα οποία είχαν εμπλακεί, μεταξύ άλλων, οι A και C. Η εισαγγελική αρχή κίνησε την ποινική διαδικασία ενώπιον των αρμοδίων Juzgados de Instrucción για πλαστογραφία και απάτη κατ' εξακολούθηση. Οι A, B, C και D είναι μεταξύ των προσώπων που διώκονται για το σχέδιο.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

26 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 20 Ιουνίου 2001, η προσφεύγουσα άσκησε την παρούσα προσφυγή. Με χωριστό δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 25 Ιουνίου 2001, η προσφεύγουσα υπέβαλε, επίσης, αίτηση περί αναστολής εκτελέσεως της προσβαλλόμενης αποφάσεως. Με διάταξη της 22ας Οκτωβρίου 2001, Τ-141/01 R, Entorn κατά Επιτροπής (Συλλογή 2001, σ. II-3123), ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου απέρριψε την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων και επιφυλάχθηκε ως προς τα δικαστικά έξοδα.

27 Στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, το Πρωτοδικείο έθεσε ερωτήσεις και ζήτησε από τους διαδίκους να προσκομίσουν έγγραφα στοιχεία. Οι διάδικοι απάντησαν στις ερωτήσεις αυτές και ανταποκρίθηκαν στο ως άνω αίτημα εντός της ταχθείσας προθεσμίας. Τον Ιούλιο του 2003, δόθηκε στην προσφεύγουσα η δυνατότητα να συμβουλευθεί, στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου, ένα διοικητικό φάκελο που είχε προσκομίσει η Επιτροπή, πλην ορισμένων εγγράφων των οποίων την εμπιστευτική μεταχείριση είχε αποφασίσει το Πρωτοδικείο. Η προσφεύγουσα δεν ζήτησε να της επιτραπεί να υποβάλει παρατηρήσεις επί του φακέλου αυτού.

28 Στις 13 Οκτωβρίου 2003, η προσφεύγουσα υπέβαλε λεπτομερές υπόμνημα με τίτλο «Παρατηρήσεις επί της εκθέσεως ακροατηρίου». Ως παράρτημα του υπομνήματος, επισύναψε έγγραφο της μονάδας συντονισμού για την καταπολέμηση της απάτης (UCLAF), της 29ης Σεπτεμβρίου 1997, το οποίο περιελάμβανε τα πρακτικά της καταθέσεως του Β ενώπιον των υπαλλήλων της εν λόγω μονάδας κατά τη διάρκεια μη προγραμματισμένης συναντήσεως τον Σεπτέμβριο του 1997. Η κατάθεσή αυτή αφορά, μεταξύ άλλων, τη συμμετοχή του Β στο σχέδιο. Η προσφεύγουσα δήλωσε ότι είχε λάβει γνώση αυτού του εγγράφου στο πλαίσιο των ποινικών διαδικασιών που είχαν κινηθεί στην Ισπανία σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά της παρούσας διαφοράς. Επιπλέον, η προσφεύγουσα ζήτησε να περιληφθούν στη δικογραφία τα πρακτικά της ανακρίσεως. Στις 4 Νοεμβρίου 2003, η προσφεύγουσα κατέθεσε υπόμνημα με το οποίο ζήτησε να ληφθούν ορισμένα μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας και αποδείξεως.

29 Το Πρωτοδικείο έθεσε πρόσθετες ερωτήσεις στους διαδίκους και ζήτησε από την Επιτροπή να προσκομίσει τα παραρτήματα του προαναφερθέντος πρακτικού της UCLAF. Οι διάδικοι απάντησαν στις ερωτήσεις εντός της ταχθείσας προθεσμίας. Οι Επιτροπή προσκόμισε τα ζητηθέντα έγγραφα, αλλά εναντιώθηκε στην κοινοποίησή τους στην προσφεύγουσα. Κατόπιν επαληθεύσεως του εμπιστευτικού τους χαρακτήρα και διαγραφής ορισμένων στοιχείων που δεν αφορούσαν το σχέδιο, ένα μέρος των εγγράφων αυτών περιλήφθηκε στη δικογραφία και κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα.

30 Στις 14 Ιανουαρίου 2004 οι διάδικοι εμφανίστηκαν ανεπισήμως ενώπιον του δευτέρου τμήματος του Πρωτοδικείου. Το Πρωτοδικείο έταξε στους διαδίκους προθεσμία προκειμένου να εξετάσουν τη δυνατότητα φιλικού διακανονισμού της διαφοράς.

31 Την ίδια ημέρα, κατόπιν της ανεπίσημης αυτής συζητήσεως, πραγματοποιήθηκε συνεδρίαση κατά την οποία οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου.

32 Με υπομνήματα που πρωτοκολλήθηκαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 26 Φεβρουαρίου και στις 4 Μαρτίου 2004, οι διάδικοι δήλωσαν αδυναμία να καταλήξουν σε φιλικό διακανονισμό της διαφοράς.

33 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση,

— να υποχρεώσει την Επιτροπή, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, να προσκομίσει όλα τα έγγραφα που σχετίζονται με τη διοικητική διαδικασία που προηγήθηκε της εκδόσεως της προσβαλλόμενης αποφάσεως, καθώς και οποιοδήποτε άλλο προσκομισθέν από την Επιτροπή έγγραφο ικανό να συμβάλει στην εξακρίβωση των πραγματικών περιστατικών,

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

34 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

— να απορρίψει την προσφυγή,

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

Α — Επί της συνεκτιμήσεως του πρακτικού της καταθέσεως του Β και των παραρτημάτων του

Επιχειρήματα των διαδίκων

35 Η Επιτροπή αντιτίθεται στο να περιληφθεί στη δικογραφία το πρακτικό της καταθέσεως του Β, διότι το έγγραφο αυτό περιήλθε παρανόμως στην προσφεύγουσα. Αμφισβητεί τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας ότι της επιτράπηκε να παραστεί ως πολιτική αγωγή στην ποινική δίκη ενώπιον των ισπανικών δικαστηρίων και υποστηρίζει ότι η προσφεύγουσα απέκτησε το έγγραφο αυτό κατά παράβαση του απορρήτου της ανακρίσεως. Επίσης, δίνει έμφαση στον εμπιστευτικό χαρακτήρα του εγγράφου, θεωρώντας ότι δεν μπορεί, ως εκ τούτου, να περιληφθεί στη δικογραφία.

36 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι ο τρόπος με τον οποίο απέκτησε το επίμαχο έγγραφο δεν είναι παράνομος. Η προσφεύγουσα, η οποία αρχικώς ισχυρίστηκε ότι είχε αποκτήσει το έγγραφο ως πολιτικώς ενάγουσα στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, απαντώντας σε ερώτηση του Πρωτοδικείου, δήλωσε ότι το έγγραφο της είχε παραδοθεί από τον Α, κατηγορούμενο στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας στην Ισπανία.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

37 Όσον κι αν είναι λυπηρό το ότι η προσφεύγουσα προέβαλε, κατά την προσκόμιση του επίμαχου εγγράφου, ανακριβείς ισχυρισμούς ως προς τις περιστάσεις υπό τις οποίες το απέκτησε, το γεγονός αυτό δεν αρκεί, καθαυτό, ώστε το Πρωτοδικείο να

μην το συνεκτιμήσει. Πράγματι, σε απάντηση ερωτήσεως του Πρωτοδικείου, η προσφεύγουσα προέβαλε ανεπαρκή εξήγηση ισχυριζόμενη ότι απέκτησε το έγγραφο χωρίς να υποπέσει σε παρανομίες, οι οποίες θα μπορούσαν να αποκλείσουν τη δυνατότητα επικλήσεώς του στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον του Πρωτοδικείου.

38 Επιβάλλεται να επισημανθεί, συναφώς, ότι το επίμαχο έγγραφο περιλαμβάνεται στον φάκελο που διαβίβασε η Επιτροπή στις ισπανικές αρχές ενόψει της ενδεχόμενης ασκήσεως ποινικών διώξεων για τις δόλιες ενέργειες σχετικές με το σχεδίου. Ωστόσο, η κοινοποίηση του εγγράφου αυτού, στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας, στα πρόσωπα που ενδέχεται να κατηγορηθούν, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και ο Α, διαχειριστής της προσφεύγουσας κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, συνάδει προς τις γενικές αρχές του δικαίου που διέπουν τις ποινικές διαδικασίες και, ιδίως, την τήρηση των δικαιωμάτων άμυνας. Εν συνεχεία, δεν προκύπτει ότι ο Α, εγχειρίζοντας με τη σειρά του το επίμαχο έγγραφο στην προσφεύγουσα, παρέβη κανόνες δικαίου, κατά τρόπον ώστε να αποκλειστεί η συνεκτίμηση από το Πρωτοδικείο ενός εγγράφου ικανού να παράσχει διευκρινίσεις ως προς τα σχετικά με τη διαφορά πραγματικά περιστατικά.

39 Κατά συνέπεια, το πρακτικό της καταθέσεως του Β ενώπιον των υπαλλήλων της UCLAF και τα παραρτήματα του εν λόγω πρακτικού που το Πρωτοδικείο αποφάσισε να περιλάβει στη δικογραφία μπορούν να ληφθούν υπόψη στο πλαίσιο της εξετάσεως των λόγων που επικαλείται η προσφεύγουσα.

Β — *Επί της ουσίας*

40 Η προσφεύγουσα επικαλείται τρεις λόγους προς στήριξη της προσφυγής της. Οι δύο πρώτοι λόγοι, οι οποίοι επιβάλλεται να εξεταστούν από κοινού, αντλούνται αντιστοίχως από παράβαση του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88 και της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως. Ο τρίτος λόγος αντλείται από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας.

Επί του πρώτου και του δεύτερου λόγου, οι οποίοι αντλούνται από παράβαση του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88 και της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

41 Με τους δύο πρώτους λόγους, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, κατ' ουσία, αφενός, ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί δικαιούχος της κοινοτικής χρηματοδοτήσεως και, επομένως, ούτε νόμιμος αποδέκτης της αποφάσεως καταργήσεως της χρηματοδοτικής συνδρομής και, αφετέρου, ότι δεν έλαβε τα ποσά που αντιστοιχούν στις δύο πρώτες δόσεις της χρηματοδοτικής συνδρομής, οπότε δεν μπορεί της να ζητηθεί να τα επιστρέψει.

42 Η προσφεύγουσα αναγνωρίζει ότι, σύμφωνα με την απόφαση περί χορηγήσεως, είναι δικαιούχος της χρηματοδοτικής συνδρομής και υπεύθυνη για την εκτέλεση του σχεδίου. Ωστόσο, η συμμετοχή της στην υλοποίηση του σχεδίου περιορίζεται στη κοινοποίηση, στον Β, των στοιχείων που αφορούν τη νομική κατάσταση της εταιρίας, καθώς και στην υπόδειξη της χωροθετήσεως και του υπεύθυνου για την τεχνική υλοποίηση του σχεδίου στην Ισπανία. Την ευθύνη για την υλοποίηση του σχεδίου και τη μεταγενέστερη διαχείρισή του έναντι των αρμοδίων υπηρεσιών της Επιτροπής υπέχει αποκλειστικά ο Β. Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται συναφώς ότι όλα τα σχετικά με το σχέδιο έγγραφα που φέρουν την επωνυμία της, εκτός της υπογεγραμμένης από τον Α τηλεομοιοτυπίας της 25ης Οκτωβρίου 1993, με την οποία κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή τα στοιχεία του τραπεζικού της λογαριασμού, είναι πλαστά και ότι το χαρτί αλληλογραφίας που χρησιμοποιήθηκε δεν αντιστοιχεί σε αυτό που επισήμως χρησιμοποιεί η ίδια.

43 Η προσφεύγουσα επικρίνει την έλλειψη επιμέλειας της Επιτροπής και, ειδικότερα, του υπεύθυνου υπαλλήλου για τη διαχείριση των σχεδίων σύμφωνα με το άρθρο 8

του κανονισμού 4256/88, κατά τη χορήγηση της συνδρομής για το σχέδιο και επισημαίνει ορισμένα γεγονότα για τα οποία η Επιτροπή θα μπορούσε να της ζητήσει πρόσθετες διευκρινίσεις πριν προβεί σε ανάκτηση της συνδρομής.

44 Όσον αφορά την τύχη του σχεδίου μετά την έκδοση της αποφάσεως περί χορηγήσεως, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι ο διαχειριστής της Α, όταν του κοινοποιήθηκε η εν λόγω απόφαση, έκρινε ότι η προσφεύγουσα δεν είναι σε θέση να φέρει σε πέρας το σχέδιο. Ο Α ενημέρωσε συναφώς τον Β και τον παρακάλεσε να το γνωστοποιήσει στον D, με τον οποίο διατηρούσε, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, πολύ στενές σχέσεις.

45 Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει τόσο ότι η πληροφορία αυτή, όσο και τα στοιχεία του τραπεζικού λογαριασμού στον οποίον η Επιτροπή επρόκειτο να καταθέσει τα σχετικά με την εκτέλεση του σχεδίου ποσά γνωστοποιήθηκαν πράγματι στην Επιτροπή. Τονίζει συναφώς ότι τα έγγραφα σχετικά με την τροποποίηση του τραπεζικού λογαριασμού του δικαιούχου φέρουν την υπογραφή ενός προσώπου με το όνομα A. López Gallardo, ο οποίος δεν είχε εξουσία να την εκπροσωπεί.

46 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή αποδέχθηκε τη μεταβολή στο πρόσωπο του δικαιούχου της κοινοτικής συνδρομής. Με το δικόγραφο της προσφυγής, ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή αναγνώρισε σιωπηρά ότι η προσφεύγουσα έπαυσε να είναι δικαιούχος της χρηματοδοτήσεως που προβλέπεται στην απόφαση περί χορηγήσεως. Με το υπόμνημα απαντήσεως, ισχυρίζεται ότι ο D, ο υπεύθυνος για το σχέδιο υπάλληλος της Επιτροπής, δέχθηκε προφορικά την αποδέσμευσή της.

47 Κατά την προσφεύγουσα, το ότι το καθού κοινοτικό όργανο δεν της έδωσε τη δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις της πριν την έκδοση της προσβαλλόμενης αποφάσεως δείχνει ότι η Επιτροπή δεν τη θεωρούσε δικαιούχο της

συνδρομής. Φρονεί ότι αυτό ενισχύεται και από το ότι, μεταξύ της εκδόσεως της προσβαλλόμενης αποφάσεως (στις 4 Μαρτίου 1999) και της κοινοποιήσεως αυτής (στις 10 Απριλίου 2001), παρήλθαν δύο χρόνια χωρίς να λάβει, στην έδρα της εταιρίας, καμία ενημέρωση για το σχέδιο ή την εξέλιξη της διοικητικής διαδικασίας. Κατ' αυτήν, θα ήταν εύκολο να την ενημερώσουν μετά την αποτυχημένη απόπειρα επιδόσεως της αποφάσεως στην Entorn Sucursal.

48 Η προσφεύγουσα φρονεί ότι η Επιτροπή σκοπίμως αγνόησε το ότι η εταιρία Entorn Sucursal και η ίδια είναι διαφορετικά νομικά πρόσωπα και ότι δεν υφίσταται κανένας δεσμός μεταξύ τους, δεδομένου ότι οι μέτοχοι, οι εκπρόσωποι και οι διαχειριστές των δύο εταιριών είναι διαφορετικά πρόσωπα. Κατ' αυτήν, η φαινομενική ομοιότητα της δικής της εταιρικής επωνυμίας με αυτήν της Entorn Sucursal δεν αρκεί προς απόδειξη της υπάρξεως δεσμού μεταξύ των δύο εταιριών.

49 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι ούτε η ίδια ούτε ο τότε διαχειριστής της, ο Α, είχαν εμπλακεί σε δίκτυο σκοπός του οποίου ήταν, όπως ισχυρίζεται η Επιτροπή, η λήψη κοινοτικών επιδοτήσεων με απατηλό τρόπο. Κατά την προσφεύγουσα, αυτουργοί των πράξεων για τις οποίες γίνεται λόγος εν προκειμένω είναι οι ιταλοί πολίτες Ε και Β, καθώς και ο υπάλληλος D. Προσάπτει στην Επιτροπή ότι παρέλειψε να αναφερθεί στον ρόλο του τελευταίου και δεν εξέτασε την εμπλοκή του στο ως άνω δίκτυο. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι ο Β συνέστησε επιχείρηση με επωνυμία προσομοιάζουσα της δικής της, όταν πληροφορήθηκε την πρόθεσή της να μην υλοποιήσει το σχέδιο. Κατ' αυτήν, ο Β δεν θα μπορούσε να προβεί σε τέτοια ενέργεια χωρίς τη συγκατάθεση του D, ο οποίος, άλλωστε, θα μπορούσε να έχει, από κοινού με τους Β και Ε, την ιδέα να χρησιμοποιήσουν την επωνυμία αυτή.

50 Η προσφεύγουσα αναγνωρίζει ότι η συμπεριφορά του Α δεν είναι άμεμπτη, καθώς θα μπορούσε να προβεί σε κάποια ενέργεια ενόψει της δημιουργίας εταιρίας με επωνυμία παρόμοια με αυτήν της προσφεύγουσας. Υποστηρίζει, ωστόσο, ότι η

συμπεριφορά αυτή εξηγείται από το γεγονός ότι την ιδέα αυτή είχε υποστηρίξει ο υπάλληλος της Επιτροπής που ήταν επιφορτισμένος με τη διαχείριση του σχεδίου. Η προσφεύγουσα διερωτάται αν ο Α είχε δικαίωμα να αμφισβητήσει τις ικανότητες και την εντιμότητα του υπαλλήλου. Φρονεί ότι δεν είναι ορθό να ζητείται από τον πρώτο να επιδείξει συμπεριφορά αυστηρότερη από αυτή του επιφορτισμένου με τη διαχείριση του σχεδίου υπαλλήλου.

51 Όσον αφορά την κατάθεση του Β ενώπιον των υπαλλήλων της UCLAF, η προσφεύγουσα προσθέτει ότι από την κατάθεση αυτή συνάγεται ότι ο Β ήταν ο πραγματικός δικαιούχος της συνδρομής και ο αυτουργός της καταχρήσεώς της. Κατ' αυτήν, ο Β παραδέχθηκε όχι μόνον την ενοχή του στην κατάχρηση της συνδρομής, αλλά και ότι η προσφεύγουσα αρνήθηκε να μετάσχει στην κατάχρηση.

52 Όσον αφορά την επιστροφή της συνδρομής, η προσφεύγουσα φρονεί ότι πρέπει να αποδειχθεί ότι αυτή πράγματι εισέπραξε τα ποσά των οποίων ζητείται η επιστροφή. Τονίζει ότι η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι κατέβαλε τη συνδρομή στη νέα δικαιούχο εταιρία, ενώ, σύμφωνα με την απόφαση περί χορηγήσεως, έπρεπε να καταβληθούν στην προσφεύγουσα. Προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν παρέσχε καμία αιτιολογία για την καταβολή στην άλλη εταιρία και ουδέποτε της ζήτησε εξηγήσεις σχετικά με την τροποποίηση αυτή.

53 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή τη θεώρησε ως μόνη υπόχρεη για την επιστροφή μόνον αφού διαπίστωσε ότι ήταν αδύνατη η ανάκτηση των επίμαχων ποσών από την εταιρία που πράγματι εισέπραξε τη συνδρομή, ήτοι την Entorn Sucursal.

54 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, τέλος, ότι η Επιτροπή παρέβη την υποχρέωση αιτιολογήσεως που απορρέει από το άρθρο 253 ΕΚ, επισημαίνοντας ότι από την προσβαλλόμενη απόφαση δεν προκύπτουν με σαφήνεια και συνοχή οι λόγοι που δικαιολογούν την εξομοίωσή της με τον πραγματικό αποδέκτη της συνδρομής και δεν αποδεικνύει με σαφήνεια και συνοχή ότι η προσφεύγουσα πράγματι εισέπραξε τα ποσά που της ζητούνται να επιστρέψει.

55 Η Επιτροπή επισημαίνει, καταρχάς, ότι η προσβαλλόμενη εν προκειμένω απόφαση εντάσσεται σε σειρά αποφάσεων περί καταργήσεως χρηματοδοτικών συνδρομών που χορηγήθηκαν από το τμήμα «Προσανατολισμού» του ΕΓΤΠΕ, τις οποίες εξέδωσε η Επιτροπή λόγω σοβαρών παρατυπιών που διαπιστώθηκαν κατά την υλοποίηση των οικείων σχεδίων. Κατά την Επιτροπή, τα σχέδια αυτά σχετίζονται μεταξύ τους, διότι φαίνεται να εμπλέκονται σε αυτά, στον έναν ή στον άλλο βαθμό, οι ίδιες εταιρίες και τα ίδια φυσικά πρόσωπα κάθε φορά. Η Επιτροπή επισημαίνει, μεταξύ άλλων, ότι οι Α και C έχουν εμπλακεί σε πολλά άλλα σχέδια ως προς τα οποία καταργήθηκε η κοινοτική συνδρομή.

56 Κατά την Επιτροπή, η προσβαλλόμενη απόφαση ορθώς απευθύνθηκε στην προσφεύγουσα, η οποία ήταν ο αποδέκτης της αποφάσεως περί χορηγήσεως.

57 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι ενημερώθηκε μόνο για την αλλαγή της διευθύνσεως και του αριθμού του τραπεζικού λογαριασμού του δικαιούχου, αλλά δεν ενημερώθηκε ποτέ για τη μεταβολή που επήλθε στο πρόσωπο του δικαιούχου της συνδρομής, και ότι ουδέποτε της ζητήθηκε έγκριση της μεταβολής αυτής. Τονίζει ότι ο Α παρέλειψε να ενημερώσει τις υπηρεσίες της Επιτροπής όχι μόνον ως προς το ότι η προσφεύγουσα αποποιείται τη χορηγηθείσα συνδρομή, αλλά και ως προς τη συνεχιζόμενη στενή ανάμιξη του ιδίου στο σχέδιο καθ' όλη τη διάρκεια της υλοποιήσεώς του. Η Επιτροπή φρονεί ότι οι μόνιμες επαφές του Α, διαχειριστή της προσφεύγουσας, και του Β, ο οποίος συνδέεται με την εταιρία Entorn Sucursal, καθώς και η συμμετοχή του Α στην εκτέλεση του σχεδίου αρκούν προς διαπίστωση της υπάρξεως καταφανών σχέσεων μεταξύ της προσφεύγουσας και της εταιρίας Entorn Sucursal.

58 Όσον αφορά τις αιτιάσεις της προσφεύγουσας ότι οι υπηρεσίες της Επιτροπής δεν ενήργησαν, κατά τη χορήγηση της συνδρομής, με την απαραίτητη επιμέλεια και σύνεση, η Επιτροπή προβάλλει ότι τα στοιχεία αυτά δεν μεταβάλλουν καθόλου την

ευθύνη που υπέχει η προσφεύγουσα σχετικά με τη χρήση των κοινοτικών πόρων που της χορηγήθηκαν για την υλοποίηση του σχεδίου.

59 Η Επιτροπή φρονεί ότι η αιτιολογία της επίδικης αποφάσεως επιτρέπει στην προσφεύγουσα να γνωρίζει επαρκώς τους λόγους για τους οποίους ελήφθη το μέτρο. Κατ' αυτήν, η προσφεύγουσα δεν δικαιούται να απαιτεί από την Επιτροπή να θεμελιώσει και να αποδείξει, με την απόφασή της, ότι η προσφεύγουσα είναι πράγματι η εταιρία που εισέπραξε τα χρηματικά ποσά που κατέβαλαν οι υπηρεσίες της Επιτροπής.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

60 Επιβάλλεται, καταρχάς, να εξεταστεί αν η Επιτροπή ορθώς απηύθυνε στην προσφεύγουσα την απόφαση περί καταργήσεως της συνδρομής δυνάμει του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί. Δεύτερον, επιβάλλεται να ελεγχθεί αν η Επιτροπή ορθώς ζήτησε από την προσφεύγουσα την επιστροφή της κοινοτικής συνδρομής, δυνάμει του άρθρου 24, παράγραφος 3, του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί.

— Επί της καταργήσεως της συνδρομής

61 Το άρθρο 24 του κανονισμού 4253/88 δεν ορίζει ρητώς ποιος πρέπει να είναι ο αποδέκτης της αποφάσεως περί καταργήσεως κοινοτικής συνδρομής. Αυτό εξηγείται από την οικονομία του συστήματος των παρεμβάσεων των διαρθρωτικών ταμείων που θεσπίστηκε με τον κανονισμό 2052/88, όπως έχει τροποποιηθεί, τις διατάξεις εφαρμογής του οποίου περιέχει ο κανονισμός 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί. Από τις διατάξεις των άρθρων 4, παράγραφος 1, και 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 2052/88, όπως έχει τροποποιηθεί, προκύπτει ότι η κοινοτική δράση έχει σχεδιαστεί ως συμπλήρωμα των αντίστοιχων εθνικών δράσεων ή ως

συμβολή σε αυτές, μόνο δε κατ' εξαίρεση λαμβάνει τη μορφή άμεσης χρηματοδοτήσεως από την Επιτροπή προτύπων σχεδίων και σχεδίων επιδείξεως. Στο πλαίσιο του συστήματος αυτού, οι αποφάσεις που λαμβάνονται δυνάμει του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, απευθύνονται, ανάλογα με την περίπτωση, είτε στα κράτη μέλη ή στις αρμόδιες αρχές ή σε άλλους επιφορτισμένους με την αποστολή αυτή οργανισμούς είτε, στην περίπτωση των άμεσων χρηματοδοτικών παρεμβάσεων της Επιτροπής, στους ιδιώτες δικαιούχους των χρηματοδοτικών συνδρομών. Επομένως, στην περίπτωση δράσεως που χρηματοδοτείται απευθείας από την Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού 4256/88, η απόφαση περί καταργήσεως πρέπει να απευθύνεται στον δικαιούχο της κοινοτικής συνδρομής.

62 Επιβάλλεται, επομένως, να ελεγχθεί αν η προσφεύγουσα μπορεί να θεωρηθεί δικαιούχος της συνδρομής που χορηγήθηκε για το σχέδιο.

63 Σημειωτέον, καταρχάς, συναφώς ότι η αίτηση χορηγήσεως συνδρομής υποβλήθηκε εξ ονόματος της προσφεύγουσας. Η ονομασία «Entorn SL», που χρησιμοποιήθηκε στην αίτηση και στη σχετική αλληλογραφία, δεν είναι βέβαια η πλήρης επωνυμία της προσφεύγουσας (Entorn, Societat Limitada Enginyeria i Serveis), πρόκειται όμως για συντομογραφία της επωνυμίας αυτής, την οποία μπορεί κανείς αβίαστα να σκεφτεί και της οποίας η χρήση, σε συνδυασμό με τη διεύθυνση της προσφεύγουσας, δεν μπορεί παρά να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι η αίτηση υποβλήθηκε εξ ονόματος της προσφεύγουσας. Ωστόσο, ούτε το έγγραφο της 12ης Ιουλίου 1993, με το οποίο εκφράστηκε το ενδιαφέρον υποβολής αιτήσεως για τη χορήγηση συνδρομής, ούτε τα έγγραφα της 14ης και της 22ας Σεπτεμβρίου 1993, που συνοδεύουν τις δύο εκδοχές της αιτήσεως, φέρουν υπογραφή του διαχειριστή της προσφεύγουσας. Επιπλέον, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι το χαρτί αλληλογραφίας που χρησιμοποιήθηκε δεν είναι αυτό που η ίδια συνήθως χρησιμοποιεί.

64 Με την κατάθεσή του, τον Σεπτέμβριο του 1997, ενώπιον των υπαλλήλων της UCLAF, ο Β παραδέχθηκε ότι υπέγραψε το έγγραφο της 14ης Σεπτεμβρίου 1993. Παραδέχθηκε εξάλλου ότι χρησιμοποίησε την υπογραφή «A. López Gargallo», την οποία φέρουν τα έγγραφα της 12ης Ιουλίου και της 22ας Σεπτεμβρίου 1993.

65 Με την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων που υπέβαλε στο Πρωτοδικείο στο πλαίσιο της παρούσας διαφοράς, η προσφεύγουσα ισχυρίστηκε ότι ο διαχειριστής της συναίνεσε για την υποβολή του σχεδίου στην Επιτροπή, αλλά ήταν ο Β που συνήψε τις άμεσες επαφές με την Επιτροπή. Επιπλέον, με τηλεομοιοτυπία της 25ης Οκτωβρίου 1993, τη γνησιότητα της οποίας δεν αμφισβητεί η προσφεύγουσα, ο διαχειριστής της κοινοποίησε στην Επιτροπή τα στοιχεία του τραπεζικού λογαριασμού της προσφεύγουσας, με την επισήμανση «συμπλήρωμα στην πρότασή μας 93.ES.06.030» (como complemento a nuestra propuesta 93.ES.06.030). Το έγγραφο, στο οποίο μνημονεύεται ο αριθμός επεξεργασίας από την Επιτροπή της αιτήσεως χορηγήσεως συνδρομής για το σχέδιο, εμφαίνει όχι μόνον ότι ο διαχειριστής της προσφεύγουσας γνώριζε ότι η αίτηση χορηγήσεως συνδρομής υποβλήθηκε εξ ονόματος της εταιρίας, αλλά και ότι αποδέχθηκε, εξ ονόματος της εταιρίας, την ευθύνη που απορρέει από την αίτηση χορηγήσεως συνδρομής. Επομένως, το έγγραφο εμφαίνει ότι ο διαχειριστής της προσφεύγουσας επικύρωσε εξ ονόματος της εταιρίας τις δηλώσεις που περιέχονται στα έγγραφα της 12ης Ιουλίου 1993 και της 14ης και της 22ας Σεπτεμβρίου 1993.

66 Επομένως, η αίτηση χορηγήσεως συνδρομής αποδίδεται στην προσφεύγουσα. Δεν ασκεί συναφώς επιρροή το αν τα τρία ως άνω έγγραφα φέρουν την υπογραφή του Β, όπως φαίνεται να προκύπτει από την κατάθεσή του ενώπιον της UCLAF, ή άλλων αγνώστων προσώπων.

67 Η απόφαση περί χορηγήσεως, η οποία εκδόθηκε στις 26 Νοεμβρίου 1993 και είναι συνημμένη στο έγγραφο κοινοποιήσεως της 29ης Νοεμβρίου 1993, απευθύνθηκε στην «Entorn SL» στην τότε διεύθυνση της εταιρίας στη Βαρκελώνη. Αναφέρει ότι «[τ]ην ευθύνη υλοποιήσεως της δράσεως φέρει η εταιρία Entorn SL» και ότι «[η] εταιρία Entorn SL (δικαιούχος) είναι αποδέκτης της παρούσας αποφάσεως». Η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε, κατά την έγγραφη διαδικασία και κατά τη συζήτηση, ότι πράγματι γνώριζε την απόφαση αυτή, την οποία άλλωστε επισύναψε στο δικόγραφο της προσφυγής της. Μόνο με το υπόμνημα της 4ης Μαρτίου 2004, με το οποίο έλαβε θέση επί της δυνατότητας ενδεχόμενου φιλικού διακανονισμού,

ισχυρίστηκε η προσφεύγουσα ότι δεν υφίσταται καμία απόδειξη περί αποστολής της αποφάσεως αυτής με συστημένη επιστολή και ότι στα αρχεία της ουδεμία μνεία υπάρχει για την παραλαβή της αποφάσεως αυτής. Οι ισχυρισμοί αυτοί όχι μόνον προβάλλονται εκπρόθεσμα, αλλά και αντιφάσκουν προς τα πραγματικά περιστατικά που παραθέτει η προσφεύγουσα με τα υπομνήματά της. Πράγματι, στο τμήμα του δικογράφου της προσφυγής της με τον τίτλο «Πραγματικά περιστατικά σχετικά με τη μεταγενέστερη εκτέλεση του σχεδίου», η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, στο σημείο 25, ότι ο Α «ενημερώθηκε για το περιεχόμενο και την ισχύ της αποφάσεως της Επιτροπής, της 29ης Νοεμβρίου 1993» στο δε σημείο 12 του υπομνήματος απαντήσεως ισχυρίζεται ότι στον Α «κοινοποιήθηκε η απόφαση του Νοεμβρίου 1993 με την οποία χορηγήθηκε [στην προσφεύγουσα] η κοινοτική συνδρομή».

68 Το ότι στην απόφαση περί χορηγήσεως δεν αναφέρεται η πλήρης ονομασία της προσφεύγουσας δεν εμποδίζει να θεωρηθεί η προσφεύγουσα ως αποδέκτης της αποφάσεως αυτής. Πράγματι, η ονομασία που αναφέρεται στην απόφαση περί χορηγήσεως αντιστοιχεί σε αυτήν που φέρουν τα έγγραφα που εστάλησαν στην Επιτροπή πριν τη χορήγηση της συνδρομής και τα οποία επικύρωσε ο διαχειριστής της προσφεύγουσας.

69 Υπό τις περιστάσεις αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα ήταν ο αποδέκτης της αποφάσεως περί χορηγήσεως της 26ης Νοεμβρίου 1993 και ο δικαιούχος της κοινοτικής συνδρομής.

70 Όσον αφορά την άποψη της προσφεύγουσας ότι έπαυσε να είναι δικαιούχος επειδή αποποιήθηκε τη συνδρομή, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ουδεμία απόδειξη προσκομίστηκε συναφώς προς στήριξη των ισχυρισμών αυτών. Ο συναφής ισχυρισμός που περιλαμβάνεται στο δικόγραφο της προσφυγής, ότι ο διαχειριστής της ζήτησε από τον Β να ενημερώσει τον υπεύθυνο υπάλληλο Επιτροπής ότι η προσφεύγουσα αποποιείται την εκτέλεση του σχεδίου, έστω και αληθής υποτιθέμενος, δεν αρκεί για να θεωρηθεί ότι η προσφεύγουσα αποποιήθηκε εγκύρως τη χρηματοδοτική συνδρομή. Πράγματι, από κανένα στοιχείο του φακέλου δεν επιβεβαιώνεται ότι ο Β ενημέρωσε πράγματι την Επιτροπή για την πρόθεση της προσφεύγουσας να εγκαταλείψει το σχέδιο. Ωστόσο, ο δικαιούχος της κοινοτικής συνδρομής δεν μπορεί να απαλλαγεί από την υποχρέωση πληροφορήσεως και πίστεως που υπέχει έναντι της Επιτροπής, προσφεύγοντας στις υπηρεσίες τρίτου, αντί να χρησιμοποιήσει δικά του μέσα. Επομένως, η ενδεχόμενη παράλειψη του Β

να ακολουθήσει τις οδηγίες του διαχειριστή της προσφεύγουσας πρέπει να καταλογιστεί στην ίδια την προσφεύγουσα.

71 Ομοίως, οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή αποδέχθηκε την αποδέσμευσή της δεν στηρίζονται σε κανένα στοιχείο της δικογραφίας. Από το ότι η Επιτροπή έλαβε υπόψη της τα νέα στοιχεία τραπεζικού λογαριασμού που της παρασχέθηκαν δεν μπορεί να συναχθεί ότι το εν λόγω κοινοτικό όργανο αποδέχθηκε τη μεταβολή στο πρόσωπο του δικαιούχου, δεδομένου ότι στα σχετικά έγγραφα του της εστάλησαν στις 30 Νοεμβρίου 1993 και τις 14 Ιουλίου 1995 δεν γίνεται καθόλου λόγος για μεταβολή της δικαιούχου επιχειρήσεως. Επιβάλλεται να προστεθεί ότι δεν είναι πιθανό η Επιτροπή να αποδέχθηκε μία τόσο σημαντική τροποποίηση του σχεδίου, όπως είναι η αποποίηση της εκτελέσεως του σχεδίου από τον υπεύθυνο δικαιούχο ή η υποκατάσταση του δικαιούχου από άλλη επιχείρηση, χωρίς να αποστείλει έγγραφη σχετική επιβεβαίωση στην προσφεύγουσα. Στο πλαίσιο αυτό, το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι η προσφεύγουσα, με το δικόγραφο της προσφυγής της, ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή συναίνεσε σιωπηρά στη μεταβολή του προσώπου του δικαιούχου, ενώ, στο υπόμνημα απαντήσεως, αναφέρει ότι ο υπεύθυνος υπάλληλος αποδέχθηκε τη μεταβολή αυτή «προφορικώς». Η αντίφαση αυτή γεννά αμφιβολίες ως προς την αξιοπιστία των ισχυρισμών της προσφεύγουσας σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά.

72 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν υφίσταται καμία ένδειξη που να οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η προσφεύγουσα απώλεσε την ιδιότητα του δικαιούχου της κοινοτικής συνδρομής μετά τη χορήγησή της.

73 Η προσφεύγουσα προβάλλει, εξάλλου, ότι δεν έπρεπε να είναι αυτή ο αποδέκτης της προσβαλλόμενης αποφάσεως, διότι η ευθύνη για τις διαπιστωθείσες παρατυπίες βαρύνει, καταρχήν, άλλα πρόσωπα και, ιδίως, τους Β και Ε και τον υπάλληλο της Επιτροπής, τον D.

74 Επιβάλλεται, συναφώς, η διαπίστωση ότι ο διαχειριστής της προσφεύγουσας, ο Α, του οποίου οι πράξεις εξ ονόματος της προσφεύγουσας αποδίδονται σε αυτήν,

παρέβη σοβαρά τις υποχρεώσεις πληροφορήσεως και πίστεως που υπέχουν οι αιτούντες και οι δικαιούχοι χρηματοδοτικών συνδρομών.

75 Καταρχάς, ο διαχειριστής της προσφεύγουσας ενέκρινε την υποβολή της αιτήσεως συνδρομής από τον Β, εξ ονόματος την προσφεύγουσας. Εν συνεχεία, ενέκρινε, μεταξύ άλλων, τις δηλώσεις στις οποίες προέβη εξ ονόματος της προσφεύγουσας, στο πλαίσιο της αιτήσεως χορηγήσεως συνδρομής, το πρόσωπο που χρησιμοποίησε την υπογραφή «A. López Gargallo». Δημιούργησε έτσι την εντύπωση στις υπηρεσίες της Επιτροπής ότι το πρόσωπο που χρησιμοποιεί την υπογραφή αυτή είναι εξουσιοδοτημένο να εκπροσωπεί την προσφεύγουσα.

76 Δεύτερον, ο Α παρέλειψε να διασφαλίσει ότι η Επιτροπή θα ενημερωθεί πλήρως για την εγκατάλειψη, από την προσφεύγουσα, του σχεδίου. Επομένως, διατήρησε την εντύπωση ότι το σχέδιο εκτελείται από την προσφεύγουσα.

77 Τρίτον, ο Α γνώριζε τη δημιουργία της εταιρίας Entorn Sucursal χωρίς ουδόλως να εναντιωθεί, ενώ δεν μπορούσε να αγνοήσει τον κίνδυνο να προκληθεί στις υπηρεσίες της Επιτροπής σύγχυση ως προς τις δύο εταιρίες.

78 Τέταρτον, ο Α γνώριζε ότι την υλοποίηση του σχεδίου είχε αναλάβει η Entorn Sucursal, αφού εργαζόταν ως σύμβουλος στο πλαίσιο του σχεδίου αυτού. Υπό την ιδιότητά του αυτή, δεν μπορούσε να του διαφεύγει ότι το κόστος του σχεδίου, όπως αυτό εκτελέστηκε, ήταν κατά πολύ χαμηλότερο από το ύψος της χορηγηθείσας κοινοτικής συνδρομής. Επομένως, με την ανοχή του Α, το σχέδιο για το οποίο είχε χορηγηθεί στην προσφεύγουσα συνδρομή εκτελέστηκε από άλλη εταιρία, της οποίας η επωνυμία σχεδόν ταυτιζόταν με της προσφεύγουσας, υπό συνθήκες που θα μπορούσαν να προκαλέσουν σοβαρές υποψίες για την ύπαρξη παρατυπιών, χωρίς ο Α να διασφαλίσει ότι η Επιτροπή θα πληροφορηθεί ακριβώς τα περιστατικά αυτά.

79 Η μόνη αποδεκτή εξήγηση της συμπεριφοράς αυτής είναι ότι ο Α μετέσχε συνειδητά σε πράξεις που αποσκοπούσαν στην κατάχρηση των ποσών που καταβλήθηκαν στο πλαίσιο της χορηγηθείσας στην προσφεύγουσα κοινοτικής συνδρομής. Επομένως, ο Α διέπραξε σοβαρές παρατυπίες, καταλογιστέες στην προσφεύγουσα, οι οποίες δικαιολογούν την κατάργηση της συνδρομής.

80 Η συμμετοχή άλλων προσώπων στη διάπραξη των παρατυπιών αυτών δεν απαλλάσσει την προσφεύγουσα, ως δικαιούχο της συνδρομής, από την ευθύνη που τη βαρύνει λόγω των πράξεων που ενήργησε εξ ονόματός της ο διαχειριστής της.

81 Ειδικότερα, όσον αφορά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας για τον ρόλο ενός υπαλλήλου της Επιτροπής στο πλαίσιο των ως άνω ενεργειών, επιβάλλεται η επισήμανση ότι η συμμετοχή μονίμου ή εκτάκτου υπαλλήλου του οργάνου στις εν λόγω παρατυπίες, ακόμη και αν υποτεθεί αποδεδειγμένη, δεν είναι δυνατό να αποκλείσει την κατάργηση της συνδρομής.

82 Πράγματι, το ότι ένας υπάλληλος παρέβη τις υποχρεώσεις του —είτε από αμέλεια είτε από πρόθεση— δεν προστατεύει τον δικαιούχο της συνδρομής από τις συνέπειες της μη τηρήσεως των δικών του υποχρεώσεων.

83 Στο πλαίσιο αυτό, δεν πρέπει να γίνει δεκτή η άποψη ότι, από την κατάθεση του Β ενώπιον των υπαλλήλων της UCLAF, προκύπτει ότι η προσφεύγουσα αρνήθηκε να μετάσχει στις ενέργειες που αποσκοπούσαν στην παράνομη χορήγηση της επιχορηγήσεως του σχεδίου και ότι, λόγω της αρνήσεως αυτής, ο Β προέβη στη σύσταση εταιρίας με σχεδόν όμοια επωνυμία. Πράγματι, ο Β δήλωσε ότι είχε την

πρόθεση να εξαγοράσει την προσφεύγουσα, αλλά όταν αυτό αποδείχθηκε αδύνατο, ίδρυσε την Entorn Trading (Δουβλίνο), για να την αποκτήσει μέσω αυτής. Ωστόσο, δεν αναφέρει τον λόγο για τον οποίον δεν κατέστη δυνατή η εξαγορά της προσφεύγουσας ούτε ότι αυτή αρνήθηκε να μετάσχει στις επίμαχες ενέργειες.

84 Τέλος, όσον αφορά την παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, την οποία επικαλείται η προσφεύγουσα, αρκεί η επισήμανση ότι η Επιτροπή εξέθεσε σαφώς, με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι αποδέκτης της αποφάσεως περί χορηγήσεως της συνδρομής ήταν η προσφεύγουσα και ότι δεν είχε εγκρίνει καμία μεταβολή στο πρόσωπο του δικαιούχου. Επομένως, η προσβαλλόμενη απόφαση είναι επαρκώς αιτιολογημένη ως προς την ιδιότητα της προσφεύγουσας ως δικαιούχου της συνδρομής.

85 Κατά συνέπεια, η απόφαση περί καταργήσεως της συνδρομής ορθώς απευθύνθηκε στην προσφεύγουσα.

86 Από τις προηγηθείσες σκέψεις προκύπτει ότι οι δύο πρώτοι λόγοι δεν είναι βάσιμοι, όσον αφορά την κατάργηση της συνδρομής δυνάμει του άρθρου 1 της προσβαλλόμενης αποφάσεως.

— Επί της επιστροφής των ποσών που καταβλήθηκαν με τις δύο πρώτες δόσεις της κοινοτικής συνδρομής.

87 Το άρθρο 24, παράγραφος 3, του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, ορίζει ότι: «[κ]άθε ποσό το οποίο αποτελεί αντικείμενο απαίτησης ως αχρεωστήτως καταβληθέν πρέπει να επιστρέφεται στην Επιτροπή».

88 Η διάταξη αυτή δεν διευκρινίζει ποιος υπέχει την υποχρέωση επιστροφής στην Επιτροπή των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών. Ωστόσο, από το σύστημα των κανονισμών 2052/88 και 4253/88, όπως έχουν τροποποιηθεί, για το οποίο έγινε μνεία στη σκέψη 61 ανωτέρω, προκύπτει ότι, στην περίπτωση των άμεσων χρηματοδοτήσεων από την Επιτροπή, την υποχρέωση αυτή υπέχει ο δικαιούχος της συνδρομής. Αυτό επιβεβαιώνεται και με το σημείο 10 των οικονομικών προϋποθέσεων που τίθενται με το παράρτημα 2 της αποφάσεως περί χορηγήσεως, κατά το οποίο επιτρέπεται στον δικαιούχο να υποβάλει τις παρατηρήσεις του πριν ενεργοποιηθούν ενδεχόμενες αιτήσεις επιστροφής.

89 Για να ζητηθεί από τον δικαιούχο η επιστροφή των καταβληθέντων ποσών, απαιτείται αφενός έγκυρη απόφαση περί μειώσεως, αναστολής ή καταργήσεως της συνδρομής. Ωστόσο, με την επιφύλαξη της εξετάσεως των αιτιάσεων περί προσβολής των διαδικαστικών δικαιωμάτων της προσφεύγουσας, οι οποίες προβάλλονται στο πλαίσιο του τρίτου λόγου ακυρώσεως, από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι πληρούνται εν προκειμένω οι προϋποθέσεις καταργήσεως της συνδρομής.

90 Αφετέρου, η χρήση του ρήματος «επιστρέφω» συνεπάγεται, καταρχήν, ότι η υποχρέωση επιστροφής αφορά μόνον τα ποσά που έχει πράγματι εισπράξει ο δικαιούχος. Η ερμηνεία αυτή επιρρωνύεται και από τη χρήση, σε ορισμένες από τις γλωσσικές εκδοχές του άρθρου 24, παράγραφος 3, του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, των όρων «επιστροφή ως αχρεωστήτως καταβληθέντος»» ή παραπλήσιων όρων (βλ, ιδίως, την ισπανική, γαλλική, ιταλική και ολλανδική εκδοχή). Συναφώς, τα ποσά που η Επιτροπή κατέβαλε σε τρίτους κατ' εντολή του δικαιούχου πρέπει να εξομοιωθούν με ποσά που η Επιτροπή καταβάλλει απευθείας στον δικαιούχο. Πράγματι, στην περίπτωση αυτή, η Επιτροπή, ως οφειλέτης του καταβληθέντος ποσού, εκτελεί απλώς τις αποφάσεις του δικαιούχου σχετικά με τους τρόπους καταβολής.

91 Αντιθέτως, ο δικαιούχος της συνδρομής δεν μπορεί να υποχρεωθεί να επιστρέψει στην Επιτροπή ποσά που αυτή κατέβαλε σε τρίτους, χωρίς σχετική εντολή του δικαιούχου ή δυνάμενη να αποδοθεί σε αυτόν.

92 Πρέπει, επομένως, να εξεταστεί αν οι δύο πρώτες δόσεις της συνδρομής καταβλήθηκαν στην προσφεύγουσα ή αν καταβλήθηκαν κατόπιν εντολής της.

93 Η προσβαλλόμενη απόφαση περιέχει συναφώς αντιφατικές διαπιστώσεις. Αφενός, παραθέτει ότι «ο δικαιούχος έχει έως σήμερα λάβει, στο πλαίσιο της συνδρομής της Κοινότητας, το συνολικό ποσό των 725 094 [ECU]», αφετέρου, επισημαίνει ότι στη Σεβίλλη ιδρύθηκε υποκατάστημα της Entorn Trading, ότι «[ό]λα τα χρηματικά ποσά που χορήγησε η Επιτροπή στο πλαίσιο του σχεδίου καταβλήθηκαν στην εταιρία αυτή [και ότι η] πράξη αυτή παρουσιάστηκε στην Επιτροπή ως απλή μεταβολή διευθύνσεως της δικαιούχου εταιρίας, ενώ στην πράξη [επρόκειτο] για μεταβολή του προσώπου του δικαιούχου του σχεδίου χωρίς την έγκριση της Επιτροπής».

94 Από τα στοιχεία της δικογραφίας προκύπτει ότι η πρώτη δόση της συνδρομής καταβλήθηκε σε τραπεζικό λογαριασμό στην Banca nazionale del lavoro της Μαδρίτης. Σύμφωνα με το απόσπασμα των κινήσεων του λογαριασμού αυτού, το οποίο συντάχθηκε στις 19 Ιουλίου 1995 και περιλαμβάνεται στο παράρτημα της καταθέσεως του Β στους υπαλλήλους της UCLAF, η πρώτη δόση της συνδρομής κατατέθηκε σε πίστωση του λογαριασμού αυτού στις 20 Ιανουαρίου 1994. Δικαιούχος του λογαριασμού βάσει του αποσπάσματος αυτού είναι η «Entorn Lda — en constitución». Σε απόσπασμα του ίδιου λογαριασμού, της 15ης Ιουνίου 1995, εμφανίζεται ως δικαιούχος η «Entorn Trading Ltd». Όπως προκύπτει, μεταξύ των δικαιούχων του λογαριασμού καταλέγεται μία από τις εταιρίες που δημιούργησε ο Β, για τις οποίες έγινε μνεία στις σκέψεις 10 και 11 ανωτέρω, ήτοι η «Entorn Trading Ltd», ενώ η επωνυμία «Entorn Lda — en constitución» δεν αντιστοιχεί ακριβώς ούτε στην επωνυμία της προσφεύγουσας ούτε σε αυτήν του υποκαταστήματος που ίδρυσε ο C στην Ισπανία. Σε κάθε περίπτωση, από τα έγγραφα προκύπτει ότι δικαιούχος του λογαριασμού δεν ήταν η προσφεύγουσα «Entorn, Societat Limitada Enginyeria i Serveis».

95 Επομένως, η προσφεύγουσα δεν εισέπραξε την πρώτη δόση της συνδρομής.

96 Όσον αφορά τη δεύτερη δόση της συνδρομής, από τη δικογραφία προκύπτει ότι καταβλήθηκε σε λογαριασμό στην τράπεζα Caixa της Μαδρίτης, δικαιούχος του οποίου ήταν η «Entorn Trading Ltd (Entorn SL)». Επομένως, η προσφεύγουσα δεν εισέπραξε ούτε τη δεύτερη δόση της συνδρομής.

97 Όσον αφορά το αν οι καταβολές αυτές πραγματοποιήθηκαν κατ' εντολή της προσφεύγουσας και, επομένως, εξομοιώνονται με καταβολές στην ίδια, αρκεί να υπομνηστεί ότι ο αριθμός του λογαριασμού στον οποίον κατατέθηκε η πρώτη δόση της συνδρομής γνωστοποιήθηκε στην Επιτροπή με έγγραφο της 30ής Νοεμβρίου 1993, το οποίο μνημονεύεται στη σκέψη 16 ανωτέρω. Με την κατάθεσή του ενώπιον των υπαλλήλων της UCLAF, ο Β παραδέχθηκε ότι υπέγραψε το έγγραφο.

98 Ο λογαριασμός στον οποίον καταβλήθηκε η δεύτερη δόση γνωστοποιήθηκε στην Επιτροπή με τηλεομοιοτυπία της 14ης Ιουλίου 1995, σε έντυπο της «MB Consultores y Auditores, SL» στη Σεβίλλη, ήτοι της εταιρίας στις εγκαταστάσεις της οποίας είχε την έδρα της η Entorn Sucursal. Από τη δικογραφία δεν προκύπτει καμία ένδειξη ως προς το πρόσωπο που απέστειλε την εν λόγω τηλεομοιοτυπία.

99 Όπως διαπιστώθηκε ανωτέρω, στη σκέψη 79, η συμπεριφορά του Α εξηγείται μόνον από την εκ προθέσεως συμμετοχή του σε ενέργειες που αποσκοπούσαν στην κατάχρηση των ποσών της συνδρομής για το σχέδιο.

100 Ουσιαστικό στοιχείο των ενεργειών αυτών ήταν η αποστολή ενημερωτικών σημειωμάτων σχετικών με την καταβολή των δόσεων της συνδρομής, με τα οποία γνωστοποιούνταν στην Επιτροπή αριθμοί τραπεζικών λογαριασμών άλλοι από αυτόν της προσφεύγουσας και δινόταν παράλληλα η εντύπωση ότι πρόκειται για λογαριασμούς της προσφεύγουσας. Επομένως, ο Α συγκατατέθηκε στην αποστολή των σημειωμάτων αυτών και, ως εκ τούτου, το περιεχόμενό τους μπορεί να του αποδοθεί.

101 Εξάλλου, ως πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος, ο Α διέθετε εξουσία να δεσμεύει την προσφεύγουσα με πράξεις που διενήργησε ο ίδιος ή στις οποίες συγκατατέθηκε εξ ονόματος της προσφεύγουσας.

102 Το έγγραφο της 30ής Νοεμβρίου 1003 συντάχθηκε εξ ονόματος της προσφεύγουσας και φέρει την υπογραφή «A. López Gargallo», η οποία είχε χρησιμοποιηθεί από τον Β, σύμφωνα με την κατάθεσή του ενώπιον της UCLAF, στα έγγραφα της 12ης Ιουλίου και της 22ας Σεπτεμβρίου 1993 (βλ σκέψη 64 ανωτέρω). Δεδομένου ότι η εντύπωση της Επιτροπής ότι η υπογραφή αυτή δεσμεύει την προσφεύγουσα προκύπτει από τις ενέργειες του Α (βλ. σκέψη 75 ανωτέρω), πρέπει να θεωρηθεί ότι το έγγραφο αυτό εστάλη με τη συγκατάθεση του τελευταίου. Κατά συνέπεια, αποδίδεται στην προσφεύγουσα, ανεξαρτήτως της ταυτότητας του προσώπου που το υπέγραψε. Επομένως, η πρώτη δόση της συνδρομής μπορεί να θεωρηθεί ότι καταβλήθηκε κατ' εντολή της προσφεύγουσας. Μπορεί, ως εκ τούτου, να εξομοιωθεί με καταβολή προς την ίδια την προσφεύγουσα.

103 Η τηλεομοιοτυπία της 14ης Ιουλίου 1995, με την οποία γνωστοποιήθηκαν στην Επιτροπή νέα στοιχεία τραπεζικού λογαριασμού για την καταβολή της δεύτερης δόσεως, συντάχθηκε σε έντυπο που έφερε την επωνυμία της εταιρίας «MB Consultores y auditores SL» στη Σεβίλλη. Στον χώρο «αποστολέας» (στα ισπανικά: remite) του εντύπου έχει δακτυλογραφηθεί η ένδειξη «Entorn Trading, SL». Η επωνυμία αυτή, αν και δεν ταυτίζεται με αυτήν που χρησιμοποιούνταν έως τότε στην αλληλογραφία με την Επιτροπή (ήτοι «Entorn SL»), είναι τουλάχιστον παρόμοια.

104 Όμως, με το αναφερόμενο στη σκέψη 17, ανωτέρω, έγγραφο της 29ης Μαρτίου 1994, γνωστοποιήθηκε στην Επιτροπή ότι η «Entorn SL» ίδρυσε γραφείο στη Σεβίλλη, για τους σκοπούς του σχεδίου, στη διεύθυνση της εταιρίας «MB Consultores y Auditores SL». Το έγγραφο αυτό φέρει δακτυλογραφημένο το όνομα του Α και δυσανάγνωστη χειρόγραφη υπογραφή, την οποία έθεσε ο Β, σύμφωνα με την κατάθεσή του στους υπαλλήλους της UCLAF. Με το έγγραφο αυτό δημιουργήθηκε η εντύπωση, αφενός, ότι στη διεύθυνση της Σεβίλλης μπορούσε να αποστέλλεται στην προσφεύγουσα η σχετική με το σχέδιο

αλληλογραφία και, αφετέρου, ότι τα αποστελλόμενα από τη διεύθυνση αυτή μηνύματα σχετικά με το εν λόγω σχέδιο προέρχονταν από την προσφεύγουσα. Το έγγραφο αυτό εντάσσεται πλήρως στα τεχνάσματα που χρησιμοποιήθηκαν εν προκειμένω. Το έγγραφο της 29ης Μαρτίου 1994 εστάλη με τη συγκατάθεση του Α και, δεδομένου ότι εστάλη εξ ονόματος της προσφεύγουσας, αποδίδεται σε αυτήν, ανεξαρτήτως του ποιος πράγματι το υπέγραψε.

105 Το έγγραφο αυτό δημιουργεί την εντύπωση ότι η τηλεομοιοτυπία, που εστάλη εκ μέρους της «Entorn Trading SL» από τη διεύθυνση της Σεβίλλης στις 14 Ιουλίου 1995 και η οποία αποτελεί επίσης αναπόσπαστο μέρος των τεχνασμάτων στα οποία μετέσχε συνειδητά ο Α, αποδίδεται και αυτή στην προσφεύγουσα.

106 Επομένως, η καταβολή της δεύτερης δόσεως της συνδρομής στον λογαριασμό που γνωστοποιήθηκε στην Επιτροπή με την τηλεομοιοτυπία αυτή πρέπει να θεωρηθεί ότι πραγματοποιήθηκε κατ' εντολή της προσφεύγουσας και να εξομοιωθεί με καταβολή στην ίδια την προσφεύγουσα.

107 Κατά συνέπεια, είναι αβάσιμος ο λόγος ακυρώσεως που αντλείται από παράβαση του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί.

108 Όσον αφορά την προβαλλόμενη παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει σαφώς ότι η Επιτροπή έκρινε ότι η προσφεύγουσα, ως δικαιούχος της συνδρομής, υποχρεούται να επιστρέψει τις δύο καταβληθείσες δόσεις της συνδρομής, αφού ουδέποτε εγκρίθηκε η μεταβολή του προσώπου του δικαιούχου. Η αιτιολογία αυτή ήταν αρκετή ώστε να δύνανται η μεν προσφεύγουσα να γνωρίζει τους λόγους στους οποίους στηρίζεται η προσβαλλόμενη απόφαση, το δε Πρωτοδικείο να ασκήσει τον έλεγχό του. Κατά συνέπεια, ο λόγος ακυρώσεως που αντλείται από παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, όσον αφορά την επιστροφή των δύο δόσεων της συνδρομής, πρέπει να απορριφθεί.

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας

Επιχειρήματα των διαδίκων

109 Η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν της έδωσε τη δυνατότητα να υποβάλει εγγράφως τις παρατηρήσεις της μετά τους ελέγχους που διενεργήθηκαν στην έδρα της Entorn Sucursal στη Σεβίλλη. Παραδέχεται ότι ο διαχειριστής της, ο Α, ήταν παρών κατά τον έλεγχο. Ισχυρίζεται, όμως, ότι δεν είχε τη δυνατότητα να υποβάλει υπόμνημα.

110 Η προσφεύγουσα δηλώνει ότι δεν κατανοεί για ποιον λόγο η Επιτροπή δεν ήρθε σε επαφή με τους εκπροσώπους της, αφού έλαβε γνώση των έγγραφων αιτιάσεων του C, οι οποίες περιλαμβάνονται στο παράρτημα 18 του υπομνήματος αντικρούσεως. Φρονεί ότι αυτό συνιστά σοβαρή προσβολή των δικαιωμάτων άμυνάς της.

111 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι σεβάστηκε τα δικαιώματα άμυνας της προσφεύγουσας. Φρονεί ότι έδωσε στην προσφεύγουσα τη δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις της επί της καταργήσεως της συνδρομής, αποστέλλοντάς της το έγγραφο της 3ης Απριλίου 1998, με το οποίο διατυπώθηκαν σαφώς οι αιτιάσεις κατά της προσφεύγουσας και της δόθηκε εύλογη προθεσμία να υποβάλει τις παρατηρήσεις της.

112 Κατά την Επιτροπή, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να επικαλεστεί ότι το έγγραφο αυτό εστάλη στη διεύθυνση της Σεβίλλης, προς στήριξη του ισχυρισμού της ότι στερήθηκε το δικαίωμά της να υποβάλει παρατηρήσεις. Φρονεί ότι οι υπηρεσίες της ορθώς χρησιμοποίησαν τη διεύθυνση στη Σεβίλλη, όχι μόνον επειδή αυτή ήταν η τελευταία διεύθυνση που της γνωστοποίησε η προσφεύγουσα, αλλά και επειδή από τη διεύθυνση αυτή γινόταν η διαχείριση του σχεδίου και επειδή εκεί είχε διενεργηθεί ο έλεγχος του εν λόγω σχεδίου και διεξήχθη η συνάντηση των ελεγκτών της Επιτροπή με τον Α.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

113 Ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας στο πλαίσιο οποιασδήποτε διαδικασίας που κινείται εναντίον ενός προσώπου και είναι ικανή να καταλήξει σε βλαπτική γι' αυτό πράξη συνιστά θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου και πρέπει να διασφαλίζεται ακόμη και εν απουσία ειδικής κανονιστικής ρυθμίσεως (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 24ης Οκτωβρίου 1996, C-32/95 P, Επιτροπή κατά Lisrestal κ.λπ., Συλλογή 1996, σ. I-5373, σκέψη 21, και του Πρωτοδικείου της 26ης Σεπτεμβρίου 2002, Τ-199/99, Sgaravatti Mediterranea κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-3731, σκέψη 55).

114 Το άρθρο 24 του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, δεν περιέχει ρητές διατάξεις διέπουσες τα δικαιώματα άμυνας του δικαιούχου της συνδρομής της οποίας επίκειται η κατάργηση, ωστόσο το σημείο 10 των οικονομικών προϋποθέσεων του παραρτήματος 2 της αποφάσεως περί χορηγήσεως περιέχει ορισμένες διευκρινίσεις σχετικές με τα δικαιώματα αυτά. Σύμφωνα με το γράμμα της διατάξεως αυτής, ο δικαιούχος της συνδρομής δύναται να υποβάλει τις παρατηρήσεις του εντός της προθεσμίας που τάσσει η Επιτροπή, προτού αυτή προβεί στην αναστολή, μείωση ή κατάργηση της συνδρομής ή απαιτήσει τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά.

115 Εν προκειμένω, το έγγραφο της 3ης Απριλίου 1998, με το οποίο διασφαλιζόταν το δικαίωμα ακροάσεως του δικαιούχου της συνδρομής, σύμφωνα με το σημείο 10 των οικονομικών προϋποθέσεων, δεν εστάλη στην προσφεύγουσα, η έδρα της οποίας βρισκόταν καθ' όλο το κρίσιμο χρονικό διάστημα στη Βαρκελώνη, αλλά στην «Entorn (Sumac)» στη διεύθυνση που χρησιμοποιούσε η Entorn Sucursal, στις εγκαταστάσεις της MB Consultores y auditores στη Σεβίλλη.

116 Ωστόσο, το έγγραφο της 29ης Μαρτίου 1994, για το οποίο έγινε λόγος στις σκέψεις 17 και 104 ανωτέρω, αποσκοπούσε στην παραπλάνηση της Επιτροπής και στη δημιουργία πεποιθήσεως ότι η διεύθυνση στη Σεβίλλη αποτελεί τη διεύθυνση του γραφείου που άνοιξε η προσφεύγουσα για τις ανάγκες του σχεδίου. Όπως διαπιστώθηκε στη σκέψη 104 ανωτέρω, το έγγραφο αυτό αποδίδεται στην προσφεύγουσα.

117 Επομένως, η Επιτροπή μπορούσε εγκύρως να χρησιμοποιήσει τη διεύθυνση αυτή για να αποστέλλει στην προσφεύγουσα τη σχετική με το σχέδιο αλληλογραφία, περιλαμβανομένου του εγγράφου της 3ης Απριλίου 1998, με το οποίο δόθηκε στην προσφεύγουσα η δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις της επί των προσαπτόμενων σε αυτήν παρατυπιών.

118 Προκαλεί, βέβαια, έκπληξη το ότι η Επιτροπή χρησιμοποίησε τη διεύθυνση αυτή ενώ, όταν απέστειλε το έγγραφο της 3ης Απριλίου 1998, είχε στη διάθεσή της την έκθεση ελέγχου της UCLAF, από την οποία προκύπτει ότι η διεύθυνση στη Σεβίλλη ανήκε στην εταιρία Entorn Sucursal, ότι η έδρα της εταιρίας αυτής είχε μεταφερθεί τον Φεβρουάριο του 1996 στην Τενερίφη και ότι υπήρχαν δύο διαφορετικές εταιρίες των οποίων οι εταιρικές επωνυμίες έμοιαζαν πολύ.

119 Ωστόσο, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να επικαλεστεί το γεγονός αυτό για να ισχυριστεί ότι δεν της δόθηκε η δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις της.

120 Πράγματι, η προσφεύγουσα δέχεται ότι ο διαχειριστής της, ο Α, γνώριζε την ύπαρξη του εγγράφου της 3ης Απριλίου 1998. Ισχυρίζεται, βέβαια, ότι, από το γεγονός ότι το έγγραφο αυτό εστάλη στη διεύθυνση της Σεβίλλης, ο Α συνήγαγε ότι η Επιτροπή δεν τον θεωρούσε υπεύθυνο των παρατυπιών που διαπιστώθηκαν. Ωστόσο, ο Α δεν μπορούσε να αγνοήσει το γεγονός ότι η αποστολή του εγγράφου αυτού στη Σεβίλλη οφειλόταν σε σύγχυση ως προς την ακριβή διεύθυνση της προσφεύγουσας, την οποία δημιούργησαν και διατήρησαν σκοπίμως τα πρόσωπα, μεταξύ των οποίων και ο Α, που μετείχαν στα σχετικά με το σχέδιο τεχνάσματα. Επιπλέον, γνώριζε ότι η συνδρομή είχε χορηγηθεί στην προσφεύγουσα και ότι ο ίδιος δεν είχε μεριμνήσει ώστε η Επιτροπή να ενημερωθεί για τη δήθεν αποποίηση της συνδρομής. Υπό τις περιστάσεις αυτές, είναι προφανές ότι η προσφεύγουσα είχε έννομο συμφέρον να λάβει γνώση του περιεχομένου του εγγράφου της 3ης Απριλίου 1998 και να υποβάλει τις παρατηρήσεις της επί των διαλαμβανομένων σε αυτό παρατυπιών. Επομένως, η προσφεύγουσα μπορούσε, εφόσον το επιθυμούσε, να υποβάλει τις παρατηρήσεις της επί του εγγράφου αυτού.

121 Επιβάλλεται να προστεθεί ότι ο διάδικος δεν μπορεί να επικαλεστεί προς όφελός του τη δική του παράνομη συμπεριφορά [βλ, κατ' αναλογία, απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Φεβρουαρίου 1973, 39/72, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή (μόνο σε ξενόγλωσσες εκδόσεις) 1973, σ. 101, σκέψη 10, και προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Mischo στην απόφαση του Δικαστηρίου της 20ής Σεπτεμβρίου 2001, C-453/99, Courage και Crehan, Συλλογή 2001, σ. I-6297, I-6300, σημείο 39]. Ομοίως, ο διάδικος δεν μπορεί να επικαλεστεί προς όφελός του παράνομη συμπεριφορά προσώπου εξουσιοδοτημένου να ενεργεί εξ ονόματός του, προκειμένου να απαλλαγεί από την ευθύνη που τον βαρύνει λόγω των ενεργειών του προσώπου αυτού. Επομένως, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να επικαλεστεί σφάλμα της Επιτροπής, στην πρόκληση του οποίου συνέβαλε συνειδητά ο διαχειριστής της.

122 Ως εκ τούτου, η αποστολή του εγγράφου της 3ης Απριλίου 1998 στη διεύθυνση της Σεβίλλης ήταν αρκετή για την προστασία των δικαιωμάτων άμυνας της προσφεύγουσας.

123 Κατά συνέπεια, είναι αβάσιμος ο τρίτος λόγος ακυρώσεως που αντλείται από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας.

Γ — *Επί των αιτημάτων της προσφεύγουσας για τη λήψη μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας και για τη διεξαγωγή αποδείξεων*

Επιχειρήματα των διαδίκων

124 Με το δικόγραφο της προσφυγή της και το υπόμνημα απαντήσεως, η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο να υποχρεώσει την Επιτροπή να προσκομίσει «όλα τα έγγραφα που σχετίζονται με τη διοικητική διαδικασία που προηγήθηκε της εκδόσεως της προσβαλλόμενης αποφάσεως».

125 Με τις παρατηρήσεις επί της εκθέσεως ακροατηρίου, της 13ης Οκτωβρίου 2003, η προσφεύγουσα ζήτησε από το Πρωτοδικείο «να περιληφθούν στη δικογραφία τα πρακτικά της ανακρίσεως, [φρονώντας] ότι το περιεχόμενό τους [μπορεί] να αποδειχθεί σημαντικό για την αποκάλυψη της αλήθειας».

126 Εν συνεχεία, με το υπόμνημα της 4ης Νοεμβρίου 2003, η προσφεύγουσα ζήτησε από το Πρωτοδικείο, αφενός, να υποχρεώσει την Επιτροπή να αποκαλύψει όλα τα σχετικά με την υπόθεση στοιχεία, τόσο τα προγενέστερα όσο και τα μεταγενέστερα της χορηγήσεως της ενισχύσεως για το σχέδιο, καθώς και να καταθέσει στη δικογραφία της παρούσας υποθέσεως όλα τα έγγραφα —εμπιστευτικά ή μη— που κατέχει στο πλαίσιο της υποθέσεως αυτής, και, αφετέρου, να εξεταστούν ως μάρτυρες «οι υπάλληλοι της Επιτροπής που είχαν έμμεσα ή άμεσα εμπλακεί στη διοικητική διαδικασία πριν ή μετά τη χορήγηση της ενισχύσεως του σχεδίου, καθώς και οι υπάλληλοι που διεξήγαγαν την διαταχθείσα από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής έρευνα» και ο Β.

127 Η προσφεύγουσα ισχυρίστηκε ότι σκοπός της είναι η επιβεβαίωση των πραγματικών περιστατικών που περιγράφονται στο πρακτικό της UCLAF περί της καταθέσεως του Β και, ενδεχομένως, η διευκρίνιση των περιστατικών αυτών. Φρονεί, επιπλέον, ότι με τις μαρτυρίες αυτές μπορεί να αποδειχθεί ότι η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίζεται σε προδήλως διαστρεβλωμένα περιστατικά.

128 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, κατά τη διοικητική διαδικασία, η προσφεύγουσα γνώριζε όλα τα απαραίτητα για την υπεράσπισή της πραγματικά περιστατικά και περιστάσεις. Προβάλλει ότι δεν μπορεί να εκφέρει άποψη επί του αιτήματος εξετάσεως υπαλλήλων της ως μαρτύρων, διότι αυτό είναι εξαιρετικά ασαφές και οι ζητούμενες μαρτυρίες δεν θα ασκούσαν επιρροή στην παρούσα υπόθεση.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

129 Κατά το άρθρο 64, παράγραφος 2, στοιχεία α' και β', του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, σκοπός των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας είναι ιδίως να εξασφαλίζουν την ομαλή εξέλιξη της έγγραφης ή προφορικής διαδικασίας και να διευκολύνουν τη διεξαγωγή των αποδείξεων, καθώς και να καθορίζουν τα σημεία στα οποία οι διάδικοι οφείλουν να συμπληρώσουν την επιχειρηματολογία τους ή τα οποία απαιτούν τη διεξαγωγή αποδείξεων. Κατά το άρθρο 64, παράγραφοι 3, στοιχείο δ', και 4, του ίδιου κανονισμού, τα μέτρα αυτά μπορούν να προταθούν από τους διαδίκους σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας και μπορούν να συνίστανται σε αίτηση προσκομίσεως εγγράφων ή οποιουδήποτε στοιχείου που έχει σχέση με την υπόθεση (απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Δεκεμβρίου 1998, C-185/95 P, Baustahlgewebe κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-8417, σκέψη 92).

130 Αντιθέτως, τα αποδεικτικά μέσα που προβλέπονται στα άρθρα 65 έως 67 του ίδιου κανονισμού αποσκοπούν στη διαπίστωση της αλήθειας των πραγματικών ισχυρισμών που προβάλλει ο διάδικος προς στήριξη των λόγων που επικαλείται (απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Νοεμβρίου 2000, Τ-175/97, Bareyt κ.λπ. κατά Επιτροπής, Υπ.Υπ. 2000, σ. I-A-229 και II-1053, σκέψη 90). Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 44, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του ίδιου κανονισμού, το δικόγραφο της προσφυγής περιέχει τα προτεινόμενα από την προσφεύγουσα αποδεικτικά μέσα. Επιπλέον, το άρθρο 48, παράγραφος 1, του ως άνω κανονισμού επιτρέπει στους διαδίκους να προτείνουν αποδεικτικά μέσα με τα υπομνήματα απαντήσεως και ανταπαντήσεως, επιβάλλοντάς τους να αιτιολογούν την καθυστέρηση υποβολής της προτάσεως. Ωστόσο, δυνάμει του άρθρου 66 του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν το Πρωτοδικείο διατάσσει τη διεξαγωγή αποδείξεων, παραμένει δυνατή η ανταπόδειξη και η επίκληση αποδεικτικών μέσων.

131 Υπό το πρίσμα των αρχών αυτών, επιβάλλεται να εξεταστεί αν πρέπει να γίνουν δεκτά τα αιτήματα της προσφεύγουσας για τη λήψη μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας και τη διεξαγωγή αποδείξεων.

132 Όσον αφορά, καταρχάς, το αίτημα που διατυπώθηκε με τις παρατηρήσεις επί της εκθέσεως ακροατηρίου να περιληφθούν στη δικογραφία τα πρακτικά της

ανακρίσεως, επισημαίνεται ότι η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε στο Πρωτοδικείο τα εν λόγω πρακτικά. Επομένως, το αίτημα αυτό της προσφεύγουσας πρέπει να εκληφθεί ως παράκληση προς το Πρωτοδικείο να ζητήσει από τις ισπανικές δικαστικές αρχές να προσκομίσουν τα εν λόγω έγγραφα. Η προσφεύγουσα μπορεί να υποβάλει τέτοιο αίτημα λήψεως μέτρου οργανώσεως της διαδικασίας σε κάθε στάδιο της δίκης, απόκειται όμως στο Πρωτοδικείο να κρίνει αν το ζητούμενο μέτρο είναι λυσιτελές για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας. Για να δοθεί στο Πρωτοδικείο η δυνατότητα να κρίνει αν είναι χρήσιμο, χάριν της ομαλής εξέλιξης της διαδικασίας, να διατάξει την προσκόμιση ορισμένων εγγράφων, ο αιτών διάδικος οφείλει να εξατομικεύσει τα αιτούμενα έγγραφα και να παράσχει τουλάχιστον στο Πρωτοδικείο τα ελάχιστα στοιχεία που να πιστοποιούν τη χρησιμότητα των εγγράφων αυτών για τις ανάγκες της δίκης (προπαρατεθείσα απόφαση Baustahlgewebe κατά Επιτροπής, σκέψη 93). Συναφώς, αν ένα αίτημα λήψεως μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας αποσκοπεί, όπως συμβαίνει εν προκειμένω, στην προσκόμιση νέων πραγματικών στοιχείων και υποβάλλεται σε στάδιο της δίκης κατά το οποίο απαγορεύεται καταρχήν η πρόταση νέων αποδεικτικών μέσων, ο διάδικος που ζητεί τη λήψη των μέτρων αυτών οφείλει κατεξοχήν να εκθέσει τους λόγους για τους οποίους δεν υπέβαλε το αίτημα προηγουμένως.

133 Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα με το δικόγραφο της προσφυγής της αναφέρθηκε στην ποινική διαδικασία που κινήθηκε στην Ισπανία. Η ενδεχόμενη λυσιτέλεια των πρακτικών που καταρτίστηκαν στο πλαίσιο αυτό εκτιμάται καταρχήν κατά το στάδιο αυτό. Επιπλέον, η Επιτροπή κατέθεσε στη δικογραφία, ως παραρτήματα του υπομνήματος απαντήσεως, τα δύο πρακτικά με τις καταθέσεις των Α και C στο πλαίσιο της ανακρίσεως. Ωστόσο, η προσφεύγουσα δεν παρέχει, με το αίτημά της, καμία συγκεκριμένη ένδειξη που να επιτρέπει να εκτιμηθεί αν είναι λυσιτελής η προσκόμιση άλλων πρακτικών που συντάχθηκαν στο πλαίσιο της έρευνας για τις ανάγκες της παρούσας δίκης, εκτός της αφηρημένης εκτιμήσεως της προσφεύγουσας ότι, κατ' αυτήν, «το περιεχόμενό τους μπορεί να αποδειχθεί σημαντικό για την αποκάλυψη της αλήθειας», ούτε εξηγεί τους λόγους για τους οποίους δεν ζήτησε προηγουμένως την προσκόμιση των εγγράφων αυτών. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι η λήψη του μέτρου αυτού δεν είναι ικανή να διασφαλίσει την ομαλή εξέλιξη της έγγραφης ή της προφορικής διαδικασίας ούτε να διευκολύνει τη διεξαγωγή των αποδείξεων.

134 Όσον αφορά, δεύτερον, το αίτημα που περιέχεται στο υπόμνημα της 4ης Νοεμβρίου 2003, να υποχρεώσει το Πρωτοδικείο την Επιτροπή «να αποκαλύψει άπαξ και ανεπιφύλακτα όλα τα σχετικά με την υπόθεση στοιχεία, προγενέστερα ή

μεταγενέστερα της χορηγήσεως της συνδρομής, ακόμη και αν αυτά ενδέχεται να επιφέρουν ανάμιξη υπαλλήλων του οργάνου αυτού στη διεθνή συνωμοσία με σκοπό την απάτη σε βάρος του προϋπολογισμού της Κοινότητας και των οικονομικών πόρων των ευρωπαίων πολιτών» και να «καταθέσει στη δικογραφία της παρούσας υποθέσεως όλα τα σχετικά έγγραφα —εμπιστευτικά και μη— που έχει στην κατοχή της», πρέπει καταρχάς να σημειωθεί ότι δεν μπορεί να προσαφθεί στην προσφεύγουσα ότι δεν υπέβαλε το αίτημα αυτό προηγουμένως. Πράγματι, η προσφεύγουσα ζήτησε, ήδη με το δικόγραφο της προσφυγής, την προσκόμιση του συνόλου των εγγράφων που αφορούν τη διοικητική διαδικασία που προηγήθηκε της εκδόσεως της προσβαλλόμενης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο διέταξε την προσκόμιση του διοικητικού φακέλου και η Επιτροπή προσκόμισε τον σχετικό κατ' αυτήν φάκελο. Μόνον αφού ο Α τής διαβίβασε το πρακτικό της καταθέσεως του Β ενώπιον της UCLAF πληροφορήθηκε η προσφεύγουσα ότι ο διοικητικός φάκελος που είχε προσκομίσει η Επιτροπή δεν περιείχε όλα τα σχετικά με την έρευνα της UCLAF έγγραφα και ότι υπήρχαν, ενδεχομένως, και άλλα έγγραφα σχετικά με την έρευνα αυτή.

135 Ωστόσο, η προσφεύγουσα δεν εξηγεί ποια θα ήταν η χρησιμότητα των εγγράφων αυτών για τις ανάγκες της δίκης, διατυπώνοντας μόνον την άποψη ότι, από τα έγγραφα αυτά, προκύπτει ενδεχομένως συμμετοχή ορισμένων υπαλλήλων της Επιτροπής στα τεχνάσματα που χρησιμοποιήθηκαν στο πλαίσιο του σχεδίου. Όπως, όμως, διαπιστώθηκε με τις σκέψεις 81 και 82 ανωτέρω, ακόμη και αν θεωρηθεί αποδεδειγμένη, η συμμετοχή υπαλλήλων της Επιτροπής, όσο και αν είναι καταδικαστέα, δεν επηρεάζει καθαυτή τη νομιμότητα της προσβαλλόμενης αποφάσεως. Υπό το πρίσμα αυτό, το ζητούμενο από την προσφεύγουσα μέτρο δεν είναι λυσιτελές για την επίλυση της διαφοράς.

136 Όσον αφορά, τρίτον, το αίτημα εξετάσεως των μαρτύρων των οποίων τα ονόματα παρατίθενται στο υπόμνημα της 4ης Νοεμβρίου 2003, η προσφεύγουσα περιορίζεται στην ενδεικτική παράθεση των περιστατικών ως προς τα οποία επιθυμεί την εξέταση των μαρτύρων αυτών, δηλώνοντας ότι σκοπός της εξετάσεως είναι «να επιβεβαιώσουν οι μάρτυρες και, ενδεχομένως, να διευκρινίσουν ενώπιον του Πρωτοδικείου τα πραγματικά περιστατικά και στοιχεία που περιλαμβάνονται στο [πρακτικό της καταθέσεως του Β ενώπιον των υπαλλήλων της UCLAF] και να πιστοποιήσουν ότι η [προσβαλλόμενη απόφαση] είναι παράνομη, καθόσον στηρίζεται σε περιστατικά προδήλως διαστρεβλωμένα».

137 Όσον αφορά την κατάθεση του Β, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το περιεχόμενό της αντιστοιχεί, σε πολύ μεγάλο βαθμό, με τα διαλαμβανόμενα στα υπομνήματα των διαδίκων και στα παραρτήματά τους. Ο Β παρέσχε κάποιες διευκρινίσεις ως προς τα περιστατικά που προκύπτουν από τη δικογραφία, ιδίως αναγνωρίζοντας ορισμένες υπογραφές που προηγουμένως δεν μπορούσαν να ταυτοποιηθούν, χωρίς όμως να τα αμφισβητήσει. Σύμφωνα όμως με τα όσα αναπτύχθηκαν στις σκέψεις 66, 102 και 104 ανωτέρω, η έκβαση της παρούσας δίκης δεν εξαρτάται από το κατά πόσον είναι αληθή τα νέα στοιχεία που περιέχει η κατάθεση του Β και τα οποία δεν επιβεβαιώνονται από άλλα έγγραφα της δικογραφίας. Αντιθέτως, όσον αφορά τη γενική επιθυμία της προσφεύγουσας να αποδείξει την ανακρίβεια των περιστατικών βάσει των οποίων εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, πρέπει να τονιστεί ότι η προσφεύγουσα δεν διευκρινίζει για ποια περιστατικά πρόκειται και δεν επικαλείται κανένα λόγο για να εξηγήσει γιατί δεν πρότεινε τέτοια αποδεικτικά μέσα με το δικόγραφο της προσφυγής.

138 Επομένως, δεν μπορούν να γίνουν δεκτά τα αιτήματα για τη λήψη μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας και τη διεξαγωγή αποδείξεων που υπέβαλε η προσφεύγουσα με τις παρατηρήσεις της επί της εκθέσεως ακροατηρίου και με το υπόμνημα της 4ης Νοεμβρίου 2003.

139 Κατά συνέπεια, η παρούσα προσφυγή πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

140 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ο ηττηθείς διάδικος φέρει τα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή η προσφεύγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, περιλαμβανομένων των εξόδων της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων, σύμφωνα με το αίτημα της καθής

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (δεύτερο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Η προσφεύγουσα φέρει τα δικαστικά της έξοδα και τα δικαστικά έξοδα της Επιτροπής, περιλαμβανομένων των εξόδων της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων.

Forwood Pirrung Meij

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 18 Ιανουαρίου 2005.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Πρόεδρος

J. Pirrung

Πίνακας περιεχομένων

Κανονιστικό πλαίσιο ..... II - 99

Το ιστορικό ..... II - 102

Προσφεύγουσα εταιρία ..... II - 102

Άλλοι φορείς Entorn ..... II - 102

Αίτηση και χορήγηση της κοινοτικής συνδρομής ..... II - 103

Εξέλιξη του σχεδίου ..... II - 104

Διοικητική διαδικασία και προσβαλλόμενη απόφαση ..... II - 105

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων ..... II - 108

Σκεπτικό ..... II - 111

Α — Επί της συνεκτιμήσεως του πρακτικού της καταθέσεως του Β και των παραρτημάτων του ..... II - 111

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 111

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 111

Β — Επί της ουσίας ..... II - 112

Επί του πρώτου και του δεύτερου λόγου, οι οποίοι αντλούνται από παράβαση του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88 και της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως. II - 113

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 113

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 118

— Επί της καταργήσεως της συνδρομής ..... II - 118

— Επί της επιστροφής των ποσών που καταβλήθηκαν με τις δύο πρώτες δόσεις της κοινοτικής συνδρομής..... II - 125

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας ..... II - 131

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 131

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 132

Γ — Επί των αιτημάτων της προσφεύγουσας για τη λήψη μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας και για τη διεξαγωγή αποδείξεων ..... II - 134

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 134

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 136

Επί των δικαστικών εξόδων ..... II - 139